

BARKA

REGIONALNE CENTRUM
EKONOMII SPOŁECZNEJ

VADEMECUM SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Spis treści:

Słowo wstępne	str. 4
I. Wprowadzenie	str. 5-15
1. Podstawowe informacje i definicje	str. 5-6
2. Doświadczenia europejskie	str. 6-13
3. Polska na tle doświadczeń europejskich	str. 13-15
II. Jak założyć i zarejestrować spółdzielnię socjalną	str. 16-42
1. Założyciele i członkowie	str. 16-17
2. Rejestracja spółdzielni socjalnej	str. 18-21
3. Struktura organizacyjna spółdzielni socjalnej	str. 22-23
4. Przykładowe dokumenty	str. 23-42
III. Działalność spółdzielni socjalnej	str. 43-46
1. Fundusze spółdzielni socjalnej	str. 43
2. Finansowanie spółdzielni socjalnej	str. 44-46
3. Łączenie i podział spółdzielni socjalnej	str. 46
4. Likwidacja spółdzielni socjalnej	str. 46
IV. Jak osiągnąć sukces w spółdzielni socjalnej	str. 47-48
V. Akty prawne, adresy internetowe	str. 49
Załącznik: Ustawa o spółdzielniach socjalnych	str. 50-58

Biuletyn współfinansowany ze Środków Unii Europejskiej
 w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Autor: Anna Cąkała
 Korekta: Gina Leśniak
 Opracowanie graficzne i druk: Studio Positiv (www.positiv.com.pl)

Copyright by Fundacja Pomocy Wzajemnej „Barka”, Poznań 2011
 Wydanie drugie poprawione.

Wszelkie prawa zastrzeżone.
 Każda reprodukcja lub adaptacja całości lub części niniejszej publikacji,
 niezależnie od zastosowanej techniki reprodukcji,
 wymaga pisemnej zgody Autora i Wydawcy.

Wydawca:
Fundacja Pomocy Wzajemnej „Barka”
 ul. Św. Wincentego 6
 61-003 Poznań
 Tel.: 61 66 82 300
 Fax: 61 66 82 416
www.barka.org.pl

SŁOWO WSTĘPNE

O spółdzielniach socjalnych dużo się mówi i chętnie pisze, zwłaszcza w kontekście aktywnej polityki rynku pracy i poszukiwania skutecznych sposobów usamodzielniania się osób ze środowisk marginalizowanych. Podejmowane są liczne przedsięwzięcia z pogranicza działalności gospodarczej i społecznej z wykorzystaniem środków strukturalnych Unii Europejskiej, zasobów tradycyjnych instytucji ekonomii społecznej oraz niewykorzystanego dotychczas potencjału tzw. trzeciego sektora.

Cechą charakterystyczną nowej przedsiębiorczości, podejmowanej przez spółdzielnie socjalne, jest jej szczególnie innowacyjny charakter w porównaniu z tradycyjnymi inicjatywami tego typu. Skutkiem nowej przedsiębiorczości w ramach spółdzielczości socjalnej są nowe metody organizacji i produkcji dóbr oraz usług społecznych, nowe relacje z rynkiem i nowe formy przedsiębiorczości.

Obecnie skala fenomenu, określanego jako spółdzielnie socjalne, pozwala stwierdzić, że stanowią one integralną część polityki socjalnej, aktywnej polityki rynku pracy oraz systemu pomocy społecznej. W najbliższej przyszłości spółdzielnie socjalne jeszcze bardziej zaangażują się w plany rozwoju społeczności lokalnych. Będą one w większym stopniu współtwórcami polityki społecznej, niż zwykłymi wykonawcami usług. Spółdzielnie socjalne mają na celu dobro społeczne, ale jednocześnie ich strategia zarządzania zbliża je do organizacji przynoszących zyski: pracują rzetelnie i wydajnie w celu osiągnięcia konkurencyjnej pozycji na rynku. Umożliwia to powiązanie celu prospołecznego z naturą przedsiębiorstwa. Spółdzielnie socjalne kierują się zasadą realizacji celów społecznych, których osiągnięcie stawiane jest przed

celami ekonomicznymi, co decyduje o tym, iż zaliczane są do podmiotów ekonomii społecznej.

Niniejszy poradnik jest próbą zestawienia i usystematyzowania najważniejszych informacji z zakresu spółdzielczości socjalnej. Zebrane w nim informacje mają przybliżyć Czytelnikowi zagadnienia związane z - młodą jeszcze w naszym kraju - formą, łączącą w sobie funkcje społeczne, ekonomiczne i gospodarcze, jaką stanowią spółdzielnie socjalne.

Znajdą tu Państwo nie tylko zbiór definicji i ogólnych wiadomości, ale przede wszystkim informacje, jak założyć i zarejestrować spółdzielnię socjalną.

Poradnik składa się z pięciu rozdziałów. Rozdział pierwszy zawiera wprowadzenie do zagadnień spółdzielni socjalnych. Przedstawione są podstawowe definicje oraz geneza powstania spółdzielni socjalnych w Polsce oraz innych krajach europejskich. Rozdział drugi prezentuje, co należy zrobić, aby założyć i zarejestrować spółdzielnię socjalną. Podane zostały informacje dotyczące założycieli oraz członków, sposób rejestracji spółdzielni socjalnej, a także struktura organizacyjna. W tym rozdziale zawarte są także przykładowe dokumenty, niezbędne do założenia i rejestracji spółdzielni socjalnej. Na rozdział trzeci składają się informacje, dotyczące działalności spółdzielni socjalnej: finansowanie, łączenie i podział oraz likwidacja spółdzielni socjalnej. Rozdział czwarty poświęcony jest informacji, co należy zrobić, aby osiągnąć sukces w spółdzielni socjalnej. Rozdział piąty zawiera listę aktów prawnych, ważnych adresów i stron WWW oraz wykaz istniejących w Polsce spółdzielni socjalnych. Załącznikiem do publikacji jest Ustawa o Spółdzielniach Socjalnych.

I. WPROWADZENIE

1. Podstawowe informacje i definicje

Instytucje ekonomii społecznej, w tym także spółdzielnie socjalne, oprócz funkcji strictly ekonomicznych, umożliwiają realizację ważnych zadań społeczeństwa obywatelskiego wobec grup, społeczności terytorialnych oraz innych wspólnot: aktywizujących, opiekuńczych, organizujących i jednoczących małe jednostki gospodarcze. Dla działań ekonomii społecznej podstawowe wartości społeczeństwa obywatelskiego, takie jak: zaufanie, wzajemność, zakorzenienie w systemie więzi i instytucji współpracy, są warunkiem realizacji misji, a zarazem instrumentami o fundamentalnym znaczeniu dla skutecznego działania, o czym żaden spółdziałca socjalny zapominać nie powinien. Tylko takie podejście do działalności spółdzielni socjalnych będzie gwarantem jej skutecznego działania i rozwoju.

Na liście podmiotów, działających w obszarze ekonomii społecznej, które przejmują coraz częściej od państwa pewne sfery życia społecznego i gospodarczego, znajdują się organizacje non-profit. Spółdzielnie socjalne wpisywane są na listę podmiotów ekonomii społecznej przede wszystkim ze względu na ich znaczenie w procesie reintegracji społecznej¹⁾.

 Ekonomia społeczna jest to szczególna forma przedsiębiorczości, odpowiedzialna społecznie, ze specyficznymi cechami i niezaprze-

czalną realnością²⁾ Kieruje się następującymi wartościami: **dobrowolne i otwarte członkostwo wspierane przez demokratyczną kontrolę, sprawowaną przez członków, solidarność, odpowiedzialność, autonomiczne zarządzanie i niezależność od władz państwowych oraz spójność społeczna. Występuje tu prymat celów indywidualnych i społecznych nad kapitałem, połączenie interesów prywatnych członków z interesami wspólnymi. Zużycie nadwyżki przeznaczane jest - w zależności od celów i woli członków - na inwestycje lub dystrybucję. Ekonomia społeczna kreuje przedsiębiorstwa społeczne i nową kulturę przedsiębiorczości społecznej, dzięki czemu odpowiada na potrzeby, na które nie umie odpowiedzieć ani konwencjonalny rynek, ani sektor publiczny.**

 W sektorze ekonomii społecznej rośnie znaczenie organizacji pozarządowych. Wzrasta zainteresowanie organizacji podejmowaniem działalności gospodarczej, a szczególnie, upowszechnianym przez ruch nowej gospodarki społecznej tzw. przedsiębiorstwem społecznym, który łączy w sobie cechy organizacji pozarządowej i firmy rynkowej.

 Spółdzielnia Socjalna to rodzaj przedsiębiorstwa, prowadzonego w oparciu o osobistą pracę członków, działającego na rzecz społecz-

2) Roelants B., Ekonomia społeczna 2002, Dokument przygotowawczy, CECOP Roelants B., Praga Ekonomia społeczna 2002, Pierwsza Europejska Konferencja na temat Ekonomii Społecznej w Europie Środkowo-Wschodniej, dokument przygotowawczy, CECOP, 2002, s.28

1) Rymśza M.: Trzeci Sektor Ekonomia Społeczna, Warszawa 2005, s.79

nej i zawodowej reintegracji członków, zaś działania te nie są wykonywane w ramach prowadzonej przez spółdzielnię działalności gospodarczej.

Międzynarodowy Związek Spółdzielczy definiuje spółdzielnię socjalną jako: „Autonomiczne stowarzyszenie osób dobrowolnie zjednoczonych w celu zaspokojenia swoich wspólnych potrzeb oraz aspiracji gospodarczych, społecznych i kulturalnych poprzez stanowiące wspólną własność i demokratycznie kontrolowane przedsiębiorstwo.”

Spółdzielnia socjalna jest jednym z podmiotów ekonomii społecznej.

Spółdzielnie socjalne kierują się zasadą realizacji celów społecznych, których osiągnięcie stawiane jest przed celami ekonomicznymi, co decyduje o tym, iż zaliczane są do podmiotów ekonomii społecznej.

Podstawowymi kryteriami, definiującymi obszar spółdzielczości socjalnej są:

- orientacja na zaspokojenie potrzeb osób tworzących podmioty ekonomii społecznej, a nie na zysk,
- działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju,
- demokratyczna kontrola uczestników nad funkcjonowaniem organizacji,
- przeznaczanie nadwyżek na rozwój organizacji,
- wspieranie demokracji oraz społeczeństwa obywatelskiego,
- działania na rzecz rozwoju lokalnego,
- rozwijanie kapitału społecznego.

Spółdzielczość socjalna nie tylko wpisuje się w politykę walki z bezrobociem, ale stanowi także istotny element ruchu spółdzielczego i jest jednym z ważniejszych komponentów światowej gospodarki, który nie tylko spełnia ważną rolę gospodar-

czą, ale też wiele funkcji społecznych.

Jak wskazują doświadczenia Europy Zachodniej i polskie, wprowadzenie do polskiego ustawodawstwa nowych typów instytucji społecznych, takich jak: spółdzielnie socjalne, przedsiębiorstwa społeczne, centra integracji społecznej, może zapewnić nowe miejsca pracy i przyczynić się do zmniejszenia bezrobocia oraz stanowić siłę napędową dla lokalnej i regionalnej gospodarki w kraju.

2. Doświadczenia europejskie

W krajach Europy, oraz w innych regionach świata, instytucje ekonomii społecznej, zwane również instytucjami gospodarki obywatelskiej stanowią, od ponad stulecia, ważny sektor, wytwarzający towary i usługi o charakterze zarówno handlowym jak i niekomercyjnym. Od około ćwierć wieku, w krajach Unii Europejskiej oraz w innych częściach świata, obserwuje się wyraźny renesans zainteresowania inicjatywami ekonomii społecznej. W krajach UE nowe inicjatywy w zakresie przedsiębiorczości o zobowiązaniach społecznych. W przypadku inicjatyw ekonomii społecznej, zysk z inwestycji nie stanowi wyłącznego celu działania. Instytucje gospodarki obywatelskiej wspierają taki model gospodarki, który poprzez prowadzenie działania przyczynia się nie tylko do osiągnięcia korzyści ekonomicznych, ale także podtrzymuje i rozwija więzi społeczne. Istotny wpływ w krajach Unii Europejskiej na rozwój zjawiska nowej przedsiębiorczości o zobowiązaniach społecznych miała reforma powojennych systemów socjalnych w zakresie trzech podstawowych kwestii:

- 1) budżetu,
- 2) skuteczności,
- 3) wiarygodności świadczeń socjalnych.

Niebagatelny wpływ na rozwój instytucji ekonomii społecznej miał także fakt dużego wzrostu problemu ubóstwa w krajach UE. Te czynniki dały przeźmożny impuls do rozwoju autonomicznych inicjatyw w ramach organizacji ekonomii społecznej, mieszczącej w sobie zarówno fundacje, stowarzyszenia i związki, jak i spółdzielnie i firmy społeczne. Instytucje i organizacje ekonomii społecznej są szczególnie obecne w niektórych dziedzinach, jak tworzenie nowych oraz nowatorskich miejsc pracy w zakresie integracji społeczno-zawodowej osób bez kwalifikacji oraz w dziedzinie indywidualnych usług socjalnych, jak szkolenia zawodowe, centra dla młodzieży, usługi dla osób starszych, pomoc społecznościami o szczególnych problemach jak: dzieci - ofiary przemocy, uchodźcy, imigranci. Nowe formy przedsiębiorstw pojawiły się w ciągu minionego dwudziestolecia w szeregu krajów europejskich³⁾.

Wśród europejskich doświadczeń w ekonomii społecznej na szczególną uwagę zasługuje państwo włoskie. Włochy są przykładem państwa, w którym można zaobserwować prężnie rozwijający się sektor ekonomii społecznej, czego efektem jest chociażby modelowa działalność spółdzielni socjalnych. Do schyłku XIX w. rynek i państwo odgrywały bardzo niewielką rolę w produkcji i generowaniu dochodu we Włoszech. Dużo większe znaczenie miały inne czynniki, głównie gospodarstwa domowe i organizacje typu non-profit. Najistotniejszymi z nich były Opere Pie (organizacje dobroczynne), Società di Mutuo Soccorso (towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych) oraz Casse di Risparmio i Monti di Pegno (banki oszczędnościowe). Od końca XIX w. zaczęło narastać podejrzliwe i niechętnie nastawienie do organizacji dobroczynnych. Odmówiono między innymi legali-

3) Rymśza M.: Trzeci Sektor Ekonomia Społeczna, Warszawa 2005, s.79

zacji wielu instytucji tego typu, ograniczając zasięg trzeciego sektora. Pierwszym etapem tego procesu była rewizja uprawnień organizacji dobroczynnych, które zostały przekształcone w dobroczynne i filantropijne instytucje państwowe (IPAB), do dziś kontrolowane przez władze lokalne. W kolejnych latach działania organizacji dobroczynnych i wolontarystycznych były stopniowo wypierane przez bezpośrednią interwencję władz publicznych. Po przeszło pół wieku podejrzeń i niechęci wobec tych organizacji, pierwszym przejawem odwrotu od negatywnych nastawień było zatwierdzenie Konstytucji Republiki Włoskiej. Dokument ten oficjalnie uznał rolę prywatnych organizacji non-profit, dając im swobodę działania, przede wszystkim w sferze socjalnej, zgodnie z modelem, w którym działania sektora społecznego i państwowego są ze sobą powiązane, uzupełniając się na wzajem. Niemniej, aż do końca lat osiemdziesiątych XX w., pomimo deklaracyjnego zapisu Konstytucji, w ustawodawstwie włoskim nie doszło do faktycznego uznania i ponownego wzmocnienia organizacji trzeciego sektora lub też zwiększenia ich roli w polityce społecznej. Sytuacja trzeciego sektora zaczęła się zmieniać w latach siedemdziesiątych. Niedociągnięcia włoskiego modelu pomocy społecznej stawały się coraz bardziej widoczne. Spowolnienie rozwoju gospodarczego stało się przyczyną wzrostu bezrobocia i zwiększyło zapotrzebowanie na zasiłki socjalne. Jednocześnie nastąpił wzrost liczby ludzi starszych, a także pojawiły się nowe potrzeby związane z tzw. pozamaterialnymi przypadkami zubożenia: choroby psychiczne, bezdomność, narkomania, imigracja, długotrwałe bezrobocie. Zaczęło rosnąć zapotrzebowanie zarówno na tradycyjne jak i nowe formy pomocy społecznej. Nie ulegało wątpliwości, że ówczesny model polityki społecznej nie potrafił uporać się z nowymi problemami. Oczekiwano, że sektor państwowy będzie zaspokajał rosnące

ce potrzeby, rozszerzając zakres swoich usług. Było to jednak niewykonalne z dwóch powodów. Po pierwsze, brak środków finansowych, po drugie zaś złe zarządzanie jednostkami państwowymi. Choć wydatki socjalne, głównie na świadczenia emerytalne, rosły, manewry finansowe, mające na celu redukcję wydatków publicznych spowodowały zamrożenie liczby miejsc w sektorze publicznym, co w rezultacie nie pozwoliło na dostosowanie usług socjalnych do nowych potrzeb. W tej sytuacji pewna liczba ugrupowań, z których wiele było związanych z kościołem katolickim i opierało się głównie na wolontariuszach, próbowała wypełnić lukę pomiędzy popytem a podażą usług socjalnych, tworząc rezerwy finansowe i testując nowe formy organizacyjne, które z czasem uzyskały status prawny.

Rozwój trzeciego sektora we Włoszech można podzielić na trzy etapy:

1. Faza wstępna,
2. Nadanie statusu prawnego,
3. Konsolidacja.

Faza wstępna trwała od końca lat siedemdziesiątych do końca lat osiemdziesiątych, gdy powstały niewielkie organizacje wolontarystyczne. Organizacje te, działające na rzecz społeczności lokalnych, zajmowały się głównie młodzieżą z rodzin zagrożonych społecznie, ludźmi starszymi, niepełnosprawnymi, bezdomnymi, narkomanami. Były to początkowo luźne stowarzyszenia, opierające się na pracy wolontariuszy. Wsparcie ze strony państwa ograniczało się do niewielkiej pomocy finansowej, nie mającej realnego związku z zakresem świadczonych usług. Sukcesy tych ugrupowań doprowadziły do ich rozwoju pod względem liczebności, wielkości oraz stopnia zaangażowania. Wiele z nich zaczęło świadczyć usługi w sposób bardziej stabilny, zatrudniając przy tym

płatnych pracowników socjalnych. Na drodze tego rozwoju stanęła jednak przeszkoda prawna - we Włoszech stowarzyszenia nie mogły trwale angażować się w działalność, przynoszącą zysk. Aby ominąć tę przeszkodę, niektóre ugrupowania zaczęły wykorzystywać prawną formę spółdzielni, bowiem spółdzielnia miała status przedsiębiorstwa, charakteryzowało ją członkostwo oraz demokratyczne zarządzanie. Można ją było także utworzyć dysponując minimalnym kapitałem początkowym. Co więcej, we Włoszech spółdzielnia podlegała przepisom prawnym nie tylko jako alternatywna forma przedsiębiorczości, zbliżona do indywidualnej działalności gospodarczej, zarządzana autonomicznie i demokratycznie, ale również jako struktura mogąca pełnić funkcję socjalną. W efekcie status prawny spółdzielni stawiał ją jako hybrydę między firmą a organizacją quasi-non-profit, przy założeniu, że była ona obiektem surowych ograniczeń dystrybucji zysku oraz jedyną formą przedsiębiorstwa, zwolnioną z podatku od niewydatkowanego zysku⁴⁾

Faza druga, czyli nadanie statusu prawnego, przypada na lata 1988-1991. Uznanie legalności inicjatyw prywatnych w sektorze usług socjalnych rozpoczęło się od decyzji Sądu Konstytucyjnego orzekającej, że rozdział I ustawy przekształcającej organizacje dobroczynne w instytucje państwowe (jednostki IPAB) jest sprzeczny z Konstytucją. Decyzja ta w pełni zalegalizowała wszelkie inicjatywy obywatelskie, dążące do założenia organizacji prywatnych i zarządzania nimi w celu świadczenia usług socjalnych. W 1991 r. przyjęto dwie kolejne ważne ustawy, które zatwierdzały i regulowały prawnie dwie główne formy działalności non-profit, rozwinięte w poprzednich latach.

4) M. Loss, Spółdzielnie socjalne we Włoszech, w: Trzeci Sektor, nr 2, 2005r., s.47

Były to:

- Ustawa nr 266/91 o organizacjach wolontarystycznych, która uznała rolę zorganizowanej pracy wolontariuszy, uregulowała ją prawnie, gwarantowała wpis organizacji wolontarystycznych do specjalnych rejestrów oraz udzieliła im pewnych ulg podatkowych;
- Ustawa nr 381/91 o spółdzielniach socjalnych, która określiła formę spółdzielni, działających w sektorze usług socjalnych.

Ustawy te dodają dwie kolejne formy do dwóch tradycyjnych typów organizacji społecznych, uznanych przez włoski kodeks cywilny, czyli stowarzyszeń i fundacji. Uznają prawo osób prywatnych do organizowania się na korzyść strony trzeciej oraz organizacji niepublicznych do stałego świadczenia usług socjalnych. Różnica między tymi dwiema formami polega na tym, że w odróżnieniu od organizacji wolontarystycznych, spółdzielnie socjalne mogą również zatrudniać swoich członków i mieć status przedsiębiorstwa.

Faza trzecia, czyli konsolidacja. Od czasu ogłoszenia w 1991 r. dwóch, wyżej wymienionych ustaw ogólnokrajowych, pojawiło się wiele ustaw regionalnych, wspierających rozwój nowych form organizacji świadczących usługi socjalne i regulujących ich relacje z władzami publicznymi. Zarówno w ustawach ogólnokrajowych jak i regionalnych, poczyniono ponadto wiele zapisów ułatwiających wprowadzenie i finansowanie usług dla poszczególnych kategorii klientów pomocy społecznej, np. osób niepełnosprawnych, starszych, osób uzależnionych od narkotyków. Jednocześnie w przewidywaniu, że ułatwi to zaspokojenie rosnących potrzeb społecznych, władze publiczne, na szczeblu centralnym i lokalnym, zaczęły kontraktować usługi od spółdzielni socjalnych i organizacji wolontarystycznych. Praktyka ta rozwinięła się bez jasno określonych podstaw prawnych i właściwego przygotowania obu stron. Okaza-

ła się jednak bardzo przydatna w promowaniu i umacnianiu nowych form organizacyjnych, a głównie spółdzielni socjalnych⁵⁾

Ustawa z 1991 r. definiuje spółdzielnie socjalne jako „organizacje mające na celu zaspokojenie podstawowych potrzeb społeczności lokalnych i integrację społeczną obywateli”⁶⁾ i zapewnia włoskim spółdzielniom socjalnym osobowość prawną.

Ustawa przyjęła dwa typy spółdzielni:

- spółdzielnia socjalna typu A: świadcząca usługi socjalne i edukacyjne,
- spółdzielnia socjalna typu B: dotycząca aktywności społeczno-zawodowej.

Włoskie spółdzielnie socjalne, pierwotnie nazywane spółdzielniami solidarności społecznej, mają na celu świadczenie usług społecznych w miejscu zamieszkania oraz promowanie powrotu na rynek pracy. Ustawa wprowadza ograniczenia co do poziomu zysku do podziału między członków, który nie może przekroczyć poziomu 80% całkowitego zysku, chociaż spółdzielnia może zdecydować, aby w ogóle nie dystrybuować zysków, ale w całości przeznaczać je na cele wspólne. Członkami spółdzielni są także wolontariusze i adresaci usług, choć nie jest to obligatoryjne. Określając strukturę zarządzania w spółdzielniach socjalnych ustawa stanowi, że wolontariusze mogą być pełnoprawnymi członkami spółdzielni socjalnych, ale ich udział w ogólnym zatrudnieniu nie może przekroczyć 50%. Spółdzielnia socjalna może mieć:

- 1) członków pracowników – pracowników szeregowych i kadre kierowniczą, otrzymujących wynagrodzenie w formie pieniężnej lub w naturze (wyżywienie i zakwaterowanie),
- 2) członków użytkowników – odbiorców usług,

5) tamże

6) tamże

świadczonej przez spółdzielnię jako użytkowników (np. osoby starsze, niepełnosprawni) lub członków ich rodzin,

- 3) członków wolontariuszy – którzy na podstawie ustawy pracują w spółdzielni nieodpłatnie, z własnej woli, bez żadnej rekompensaty,
- 4) członków subwencjonowanych – ofiarodawców kapitału, mających ograniczone prawa uczestniczenia w podejmowaniu decyzji i strukturach zarządzania organizacji,
- 5) osoby prawne – zgodnie z ustawą „publiczne lub prywatne osoby prawne, których statuty pozwalają na finansowanie i rozwój współpracy, mogą być wybierane na członków spółdzielni socjalnych”⁷⁾.

Na mocy prawa, włoskie spółdzielnie socjalne posiadają szczególne uprzywilejowane miejsce w kontaktach z władzami lokalnymi i centralnymi, często są to specjalne porozumienia. Obecnie we Włoszech istnieje około 4,5 tysiąca spółdzielni socjalnych, z czego 70% świadczy usługi socjalne, a 30% prowadzi programy reintegracji społeczno-zawodowej. Spółdzielnie socjalne obu typów stanowią 4% wszystkich włoskich spółdzielni i posiadają 10% udziału w zatrudnieniu w włoskiej spółdzielczości. Przeciętna liczba zatrudnionych w spółdzielniach waha się od 40 do 50 osób, z czego ponad połowa to płatni pracownicy. Większość spółdzielni działa lokalnie, są one zorganizowane w lokalne konsorcja oraz posiadają ogólnokrajową reprezentację. Mocnymi stronami włoskich spółdzielni jest to, że wyrastają one z lokalnych społeczności, mają możliwość wyzwolenia i rozwoju kapitału społecznego na swoim terenie, angażują wolontariuszy i ludzi zorientowanych prospołecznie i są pionierami wielu usług we Włoszech. Środki finansowe włoskich spółdzielni socjalnych pochodzą ze środków publicznych, chociaż te uzyskiwane są w drodze przetargów

oraz z subsydiów. Kryteria wyboru ofert stanowią: efektywność finansowa, jakość usług, zdolność do mobilizacji wolontariuszy. Na realizację usług spółdzielnia podpisuje kontrakt z władzami lokalnymi. W latach osiemdziesiątych ub. wieku, rozpoczęto we Włoszech innowacyjne działania, mające na celu integrację zawodową osób mających utrudniony dostęp do rynku pracy. Inicjatywy te zostały zapoczątkowane zarówno przez proces rozpadu instytucji zajmujących się tradycyjnie tymi grupami (zwłaszcza osobami z zaburzeniami psychicznymi, ale też młodzieżą mającą problemy rodzinne), jak i zwiększenie popytu na usługi, ukierunkowane na ich integrację zawodową. Należy także wspomnieć o ograniczeniach ustawy, wspierającej integrację zawodową osób niepełnosprawnych, która ustalała zbyt wysokie kwoty obowiązkowe, ponadto nie przewidywała opcji alternatywnych i skutecznych form wspierania integracji zawodowej. Ponadto, ustawa ta opierała się na zbyt biurokratyzowanym systemie zarządzania, a wiele jej zapisów mogło doprowadzić do nadużyć. Nowe działania rozwinęły się jako alternatywa dla tradycyjnej metody integracji zawodowej osób, mających trudności ze znalezieniem się na rynku pracy, polegającej na tworzeniu specjalnych zakładów pracy chronionej. Nowe formy zostały stworzone z myślą o zagwarantowaniu takim osobom stałego miejsca zatrudnienia. W przeciwieństwie do dotychczasowych zakładów pracy chronionej, udział pracowników niepełnosprawnych był na początku dość niski. Od samego początku najczęściej występującą formą prawną organizacji była spółdzielnia, a charakter produkcji był zróżnicowany w zależności od potrzeb lokalnych i zaangażowania administracji państwowej. Na ogół działalność ekonomiczna spółdzielni polegała na usługach (pralnie, utrzymywanie terenów zielonych, restauracje i ogólne jednostki żywienia zbiorowego) oraz rzemiośle (usługi szklarskie, prace w drewnie).

Po okresie swobodnego rozwoju działalność tych organizacji została prawnie uregulowana ustawą nr 381/1991.

Zgodnie z ustawodawstwem spółdzielnie socjalne typu B mają za zadanie:

- stworzenie możliwości zatrudnienia osobom mającym utrudniony dostęp do rynku pracy. Dotyczy to przede wszystkim grupy osób do której zalicza się: osoby uzależnione od alkoholu i narkotyków, inwalidów, pracowników o niskich kwalifikacjach, osoby starsze, więźniów zwolnionych warunkowo,
- promowanie integracji społecznej pracowników poprzez rozwój zawodowy i osobisty: zatrudnienie w przedsiębiorstwie socjalnym pozwala pracownikom podwyższać kwalifikacje zawodowe, ale głównie wywiera pozytywny wpływ na ich rozwój osobisty (poczucie własnej wartości i autonomii, stosunki interpersonalne, zachowania).

W latach pięćdziesiątych spółdzielnie socjalne, dążące do integracji zawodowej osób, mających utrudniony dostęp do rynku pracy, stawały się coraz bardziej wyspecjalizowane, głównie w kategoriach ekonomicznych i zarządzania. W rezultacie zmienił się także wizerunek zewnętrzny tych przedsiębiorstw i coraz częściej są one postrzegane jako specjalistyczne narzędzie polityki rynku pracy, a nie zwykłe programy, wspierające integrację społeczną⁸⁾.

Znamienną rolę w budowaniu sektora ekonomii społecznej odgrywają także, prezentowane poniżej, doświadczenia Finlandii, które niewątpliwie wyróżniają się na tle pozostałych państw europejskich.

Finlandia jest państwem, w którym do końca lat osiemdziesiątych, rola organizacji pozarządowych,

jako pracodawcy, była niewielka. Jednak duże bezrobocie w Finlandii w latach pięćdziesiątych, spowodowało ogromny wzrost lokalnych inicjatyw obywatelskich na rzecz tworzenia miejsc pracy. W rezultacie, obecnie organizacje społeczne, w tym przedsiębiorstwa społeczne, są pracodawcą dla około 4% zatrudnionych w Finlandii. W minionym dziesięcioleciu zorganizowano w Finlandii kilka form przedsiębiorstw społecznych, m.in. przedsiębiorstwa społeczne typu spółdzielczego, tworzone przez fińskie stowarzyszenia osób niepełnosprawnych. Część zakładów pracy chronionej przekształca się w przedsiębiorstwa o charakterze społeczno-ekonomicznym. W całej Finlandii około 1500 osób niepełnosprawnych znalazło pracę w przedsiębiorstwach społecznych. Przedsiębiorstwa społeczne są najczęściej własnością zainteresowanych udziałowców, nie pracowników. Efekty finansowe wskazują, że spółdzielnie te będą wkrótce samowystarczalne. Drugą formą przedsiębiorstw społecznych w Finlandii są warsztaty społeczne i lokalne stowarzyszenia dla osób bezrobotnych, które zapewniają młodym, bezrobotnym ludziom półroczne zatrudnienie w rzemiośle (usługi motoryzacyjne, stolarstwo). Lokalne stowarzyszenia bezrobotnych, a jest ich około 350 w skali kraju, mają swoją reprezentację ogólnokrajową.

Ich główne funkcje to:

- zapewnienie osobom bezrobotnym informacji,
- umożliwienie kontaktów społecznych,
- usprawnienie umiejętności zawodowych poprzez uzyskanie bądź zmianę kwalifikacji zawodowych.

Większość osób, prowadzących przedsiębiorstwa społeczne to wolontariusze, jednak państwo subsydiuje część zatrudnienia personelu szkolącego oraz przewodniczącego stowarzyszenia. Środki na te cele wypłacane są przez lokalne biura pra-

7) tamże

8) M. Loss, Spółdzielnie socjalne we Włoszech, w: Trzeci Sektor, nr 2, 2005r., s.55

cy, które wypłacają także subsydia bezrobotnym przez okres pół roku, jeśli pozostają bez pracy przez okres co najmniej jednego roku. Członkami - udziałowcami spółdzielni socjalnych w Finlandii są władze lokalne, lokalne oddziały związków zawodowych, parafie, lokalne oddziały banków, przedsiębiorcy. Pracownicy spółdzielni nie są udziałowcami ze względu na ograniczenia fińskiego ustawodawstwa w zakresie bezrobocia. Spółdzielnie dla osób bezrobotnych, powstałe w latach dziewięćdziesiątych, przynoszą wymierne efekty ekonomiczne i społeczne oraz psychologiczne ponieważ:

- zapewniają dochód osobom bezrobotnym i ich rodzinom,
- utrzymują i rozwijają umiejętności zawodowe poprzez prowadzenie szkoleń dla potrzeb rynku pracy,
- utrzymują osoby bezrobotne w odpowiedniej kondycji społecznej, psychicznej i fizycznej⁹⁾.

Fińskie Ministerstwo Pracy szacuje, że w wyniku miejsc pracy, stworzonych przez nowe spółdzielnie socjalne, około 19 tysięcy osób rocznie uzyskuje możliwość otrzymania wynagrodzenia. Godne podkreślenia jest także to, że nowe inicjatywy w sferze zatrudnienia, przyczyniają się do pobudzenia solidarności w ramach społeczności lokalnych. Wsparcie społeczności lokalnych w Finlandii przybiera wiele postaci, m.in. polega na nieodpłatnym lub poniżej ceny rynkowej, użyczeniu lokali przez władze samorządowe, parafie kościoła ewangelickiego, związki zawodowe, banki lokalne. W Finlandii pomoc państwa polega na subsydiowaniu zatrudnienia przez administrację rządową i samorządową długotrwale bezrobotnych przez okres 6 miesięcy oraz bezpłatnych szkoleń dla bezrobot-

nych, zakładających spółdzielnie socjalne. Szkolenia są organizowane przez Ministerstwo Pracy i obejmują m. in. takie zagadnienia jak: ekonomika biznesu, prawo spółdzielcze, zarządzanie spółdzielnią, marketing i planowanie rozwoju produkcji i usług. Ponadto w Finlandii, do subsydiowania zatrudnienia w organizacjach pozarządowych i przedsiębiorstwach społecznych, wykorzystuje się dochody państwowego monopolu loteryjnego oraz dochody z gier hazardowych. Muszą one przekazać część swoich zysków na finansowanie zatrudnienia młodzieży¹⁰⁾.

Obecnie skala fenomenu, określanego jako spółdzielnie socjalne, pozwala stwierdzić, że stanowią one integralną część polityki socjalnej, aktywnej polityki rynku pracy oraz systemu pomocy społecznej. W najbliższej przyszłości spółdzielnie socjalne jeszcze bardziej zaangażują się w plany rozwoju społeczności lokalnych. Będą one w większym stopniu współtwórcami polityki społecznej niż zwykłymi wykonawcami usług. Spółdzielnie socjalne mają na celu dobro społeczne, ale jednocześnie ich strategia zarządzania zbliża je do organizacji, przynoszących zyski: pracują rzetelnie i wydajnie w celu osiągnięcia konkurencyjnej pozycji na rynku. Umożliwia to powiązanie celu prospołecznego z naturą przedsiębiorstwa.

Podmioty ekonomii społecznej w krajach Unii Europejskiej to około 900 000 przedsiębiorstw, wytwarzających około 10% PKB i dających zatrudnienie 10 % osób w tzw. wieku produkcyjnym. Ekonomia społeczna aktywnie uczestniczy w nowoczesnej, pluralistycznej gospodarce rynkowej, dopominając się - wraz ze swoimi aspektami ekonomicznymi, społecznymi i obywatelskimi - o swoje prawa, jako pełnoprawnego partnera w społeczeństwie. Jest

jednym z głównych priorytetów polityki UE i integralną częścią modelu społecznego i gospodarczego dla przyszłej Unii Europejskiej¹¹⁾.

3. Polska na tle doświadczeń europejskich

W Polsce bogata tradycja i dorobek instytucji ekonomii społecznej na rzecz niezamożnych grup społecznych, sięgające okresu zaborów i rozwijane w II Rzeczypospolitej i w okresie PRL, zostały zapomniane. Rosnące obecnie zainteresowanie gospodarką społeczną, może więc sprawiać wrażenie „powracającej fali”. Pierwsza taka „powracająca fala” rozbiła się u progu przemian ustrojowych. Po 1989 r. rozpoczęła się stopniowa odbudowa instytucji ekonomii społecznej, w szczególności stowarzyszeń i fundacji. Odbudowa ta przebiegała boleśnie ze względu na odejście od ideałów solidarności i dominację polityki, opartej głównie na rozwijaniu gospodarki wolnorynkowej i koncentrowaniu się na poszukiwaniu zysku prywatnego. W latach dziewięćdziesiątych spółdzielczość i inne formy wspólnotowego gospodarowania traktowane były nieufnie, jako relikty okresu socjalizmu, który właśnie się skończył. Z jednej strony widoczne były dramatycznie wzrastające podziały, nierówności, bezrobocie oraz szerzące się ubóstwo, z drugiej - niewydolność różnych podmiotów pomocy społecznej, tendencja do działań centralistycznych i biurokratycznych w miejsce kontaktu i współpracy, przewaga postaw rywalizacyjnych nad współdziałaniem. Spektakularnym niepowodzeniem zakończyła się zwłaszcza próba odrodzenia towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, przed II

wojną światową dominującego typu ubezpieczalni na polskim rynku ubezpieczeniowym. W minionej dekadzie poszukiwano możliwości odbudowania pozycji towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, jednej z klasycznych form ekonomii społecznej. Nawiązano współpracę z partnerami francuskimi, współtworzącymi europejski ruch ubezpieczeniowy, odwołujący się do idei wzajemności. Szansę dla rozwoju towarzystw upatrywano wówczas w reformie systemu ubezpieczeń społecznych, która mogła zawierać zachęty do tworzenia niekomercyjnych ubezpieczalni, opartych na idei dobrowolnej solidarności ubezpieczonych. W 1944 r. Bank Światowy przedstawił jednak odmienną koncepcję reformy, która spychała towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych do tworzenia drugiego filaru kapitałowych funduszy emerytalnych, jako programów przezorności indywidualnej. Niepowodzenie upowszechniania towarzystw ubezpieczeniowych wskazuje, że autorzy reform gospodarczych z lat dziewięćdziesiątych nie byli zainteresowani wykorzystaniem wzorów gospodarki społecznej okresu międzywojennego¹²⁾.

Jednakże warto podkreślić, że nowe inicjatywy w zakresie rynku pracy na rzecz osób długotrwale bezrobotnych, są w naszym kraju faktem. Inicjatywy „nowej gospodarki społecznej”, w odróżnieniu od „starej”, zorientowane są też nie tylko na korzyść członków (zasada wzajemności), ale także na korzyści społeczne, zwłaszcza społeczności lokalnych i środowisk marginalizowanych. W mniejszym stopniu proces odbudowy niezależnych instytucji obywatelskich dotyczy spółdzielczości, która w Polsce, jak i w innych krajach, stanowi integralny element instytucji gospodarki społecznej. W okresie minionych siedemnastu lat transformacji, spośród polskich instytucji spółdzielczych dy-

9) E. Leś, Europejskie doświadczenia w sprawie przedsiębiorczości społecznej na przykładzie Włoch i Finlandii, w: Pomoc społeczna od klientyzmu do partycypacji, pod red. E. Leś, Warszawa 2002/2003, s.387

10) tamże

11) Roelants B., Praga Ekonomia społeczna 2002, Pierwsza Europejska Konferencja na temat Ekonomii Społecznej w Europie Środkowo-Wschodniej, dokument przygotowawczy, CECOP, 2002, s.3

12) M. Rymśza, Stara i nowa ekonomia społeczna, w: Trzeci sektor, nr2, 2005r., s.3

namicznie rozwinęła się spółdzielczość kredytowa (Kasy oszczędnościowo-kredytowe SKOK im. F. Stefczyka). Pozostałe branże spółdzielcze nadal nie rozwinęły się dostatecznie dobrze. Nadzieją są nowe, małe spółdzielnie lokalne, które zakładają bezrobotni w regionach o wysokim poziomie bezrobocia.

Rozwój sektora ekonomii społecznej w Polsce jest uwarunkowany politycznie i ekonomicznie. W płaszczyźnie politycznej instytucje gospodarki społecznej przyczyniają się do stabilizacji porządku ustrojowego w kraju. Proces ten odbywa się poprzez łagodzenie społecznych i ekonomicznych skutków przemian gospodarki obywatelskiej, zapewniającej zdobywanie i podnoszenie kwalifikacji oraz rozwijającej miejsca pracy dla osób o niskich kwalifikacjach, które z różnych powodów nie mogą podnieść poziomu wykształcenia i są zagrożone wykluczeniem społecznym. Rozwiązaniem tego stanu ma stać się rozwój rynku różnorodnych usług świadczonych na rzecz społeczności lokalnych oraz tworzenie w ten sposób źródeł zatrudnienia niewymagających wysokich kwalifikacji. Rozwój instytucji ekonomii społecznej w Polsce należy widzieć także w kontekście kryzysu finansów publicznych. Jednym ze sposobów na ograniczenie deficytu budżetowego jest poszukiwanie efektywniejszych społecznie i ekonomicznie metod realizacji zadań publicznych. Ich realizację można powierzyć organizacjom ekonomii społecznej¹³⁾. Aktywna polityka społeczna wymaga stworzenia instytucjonalnych mechanizmów, umożliwiających efektywne, ekonomiczne zatrudnianie osób pozostających bez pracy. Z tego punktu widzenia należy zwrócić uwagę na rozwój ekonomii spo-

łecznej, rozumianej jako sektor gospodarki zdolny wytworzyć efektywne miejsca pracy dla osób nieatrakcyjnych dla „normalnego” rynku pracy. W tym zakresie wyróżnia się trzy grupy spraw, mających kluczowe znaczenie:

- stworzenie prawno-finansowych ram funkcjonowania sektora ekonomii społecznej – zakresu pomocy publicznej i zobowiązań podatkowych. W szczególności chodzi tu o znalezienie „złotego środka” pomiędzy protekcjonizmem ze strony państwa, a przestrzeganiem reguł wolnorynkowej konkurencji i ponoszeniem ekonomicznego ryzyka,
- stworzenie zróżnicowanych form gospodarowania w ramach ekonomii społecznej – form przedsiębiorstw społecznych,
- stworzenie sieci instytucji, wspierających sektor ekonomii społecznej: od doradztwa technicznego począwszy poprzez doradztwo, szkolenie w zakresie zarządzania, na dostępie do kapitału skończywszy¹⁴⁾.

Na rozwój ekonomii społecznej niewątpliwie mają wpływ organizacje pozarządowe, których dynamiczny rozwój nastąpił na początku lat dziewięćdziesiątych. Wiele z nich angażowało się w bezpośrednie działania na rzecz osób, dotkniętych problemami w okresie zmian ustrojowych. Zaangażowanie to wynikało z obywatelskiej odpowiedzialności za pokojową zmianę systemu. Działania te, aczkolwiek niezmiernie ważne, opierały się głównie na tradycyjnym modelu pomocy społecznej, polegającym na dystrybucji świadczeń i usług z naciskiem na komponenty socjalne. Zarówno w publicznej pomocy, jak i w organizacjach obywatelskich, dominowały działania w kategoriach „filozofii przetrwania”. Toczono także ożywioną dyskusję na temat podziału zakresu zadań pomiędzy instytucje administracji państwowej, a instytucje

obywatelskie. Organizacje pozarządowe stały na stanowisku, że tradycyjna, scentralizowana pomoc społeczna powinna dokonać reorientacji w kierunku współpracy z obywatelami i ich organizacjami. Oprócz tego powinna również współpracować w dążeniu do rozwijania działań, umożliwiających osobom, mającym problemy w obszarze gospodarki rynkowej, aktywizację poprzez tworzenie grup samopomocowych, edukacyjnych i rozwijających przedsiębiorczość społeczną, również o charakterze gospodarczym. Rozważania na temat pomocniczej roli państwa w stosunku do działań obywatelskich były bardzo ożywione. Zapis konstytucyjny o pomocniczej roli państwa, niejednokrotnie interpretowany był niezgodnie z intencją, która zakłada, że problemy lokalne w pierwszym rzędzie powinny być podejmowane przez obywateli i ich wspólnoty. Dopiero, gdy one nie są w stanie rozwiązać własnych problemów, mogą wkroczyć wspólnoty wyższego rzędu. Do dzisiejszego dnia w wielu środowiskach, organizacje i instytucje obywatelskie postrzegane są jako podmioty wspierające działania państwa. Tymczasem obywatele - poprzez swoje instytucje, wspólnoty, związki, stowarzyszenia, fundacje, przedsiębiorstwa społeczne - mogą organizować nową jakość życia społecznego, a państwo powinno, zgodnie z zasadą pomocniczości, tworzyć jedynie niezbędne warunki do funkcjonowania różnorodnych przedsięwzięć obywatelskich. Organizacje pozarządowe podejmowały działania, które oprócz aspektu socjalnego, zawierały też komponent ekonomiczny i integracyjny. Świadczone były różnorodne usługi i produkcja dóbr na rzecz społeczności lokalnych. Podejmowane działania realizowane były w sytuacjach ekonomicznego ryzyka np. nieopłacalna działalność ekonomiczna, brak dostatecznych kwalifikacji grupy realizującej projekty, brak uregulowań prawnych, dających preferencje organizacjom podejmującym tego typu zadania, czy groźba

ich niezrozumienia i odrzucenia przez scentralizowane i tradycyjnie funkcjonujące służby społeczne. Jednakże ze względu na świadomość znaczenia tych działań dla budowania załączków nowych rozwiązań prawnych były one kontynuowane, spełniając ważne funkcje rekompensujące. Stanowiły alternatywę wobec niepowodzeń społecznych i gospodarczych wielu grup wykluczonych społecznie, zabudowywały przestrzeń gdzie nie działało państwo, samorząd, biznes, tworzyły różne formy usług o charakterze samopomocowym, budowały nową jakość działań i nowe instytucje. Podstawą realizowanych programów było uczestnictwo, samoorganizacja, samowystarczalność, współdecydowanie i współzarządzanie¹⁵⁾.

Z punktu widzenia rozwoju sektora ekonomii społecznej, a także organizacji pozarządowych, w ostatnich latach w Polsce nastąpił poważny postęp w zakresie tworzenia ram prawnych dla rozwoju alternatywnych form przedsiębiorczości oraz budowania partnerstwa publiczno-społecznego, w tym :

- Ustawa o Działalności Pożytku Publicznego i Wolontariacie z 24 kwietnia 2003 r. Traktuje się ją jak swoistego rodzaju „konstytucję” dla organizacji obywatelskich,
- Ustawa o Zatrudnieniu Socjalnym, przyjęta przez Sejm w czerwcu 2003 r. Odpowiada na problemy wykluczenia, spowodowanego niskim poziomem edukacji,
- Ustawa o Spółdzielniach Socjalnych z 27 kwietnia 2006 r.

Wszystkie te ustawy dopełniają się, tworząc prawne podstawy rozwoju ekonomii społecznej w Polsce.

13) Raport Grupy nr 4 Zespołu Zadaniowego ds. Reintegracji Społecznej, Ministerstwo Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej: Działalność organizacji pozarządowych w Polsce. Najlepsze praktyki. Szanse i zagrożenia, Warszawa 2003

14) T. Kaźmierczak, M. Rymśa, W stronę aktywnej polityki społecznej, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2003, s. 122

15) tamże

II. JAK ZAŁOŻYĆ I ZAREJESTROWAĆ SPÓŁDZIELNIĘ SOCJALNĄ

1. Założyciele i członkowie

Ustawa o spółdzielniach socjalnych precyzyjnie określa grupę osób, które mogą stworzyć spółdzielnię socjalną.

Założycielami spółdzielni socjalnych mogą być zarówno osoby fizyczne jak i osoby prawne. Jeżeli założycielami spółdzielni socjalnej są osoby fizyczne, ich liczba nie może być mniejsza niż 5 i większa niż 50. Jedynym wyjątkiem są spółdzielnie socjalne, powstałe w wyniku przekształcenia się spółdzielni inwalidów lub spółdzielni niewidomych.

Według ustawy, w kręgu osób fizycznych, uprawnionych do tworzenia spółdzielni socjalnej, znajdują się:

OSOBY FIZYCZNE

1. osoby bezrobotne, w rozumieniu przepisów Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
2. osoby, o których mowa w Ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, czyli:
 - a) osoby uzależnione od alkoholu, po zakończeniu programu terapii w zakładzie leczenia odwykowego,
 - b) uzależnione od narkotyków lub innych środków odurzających, po zakończeniu programu terapeutycznego w zakładzie opieki zdrowotnej,
 - c) bezdomni, którzy realizują indywidualny program wychodzenia z bezdomności,
 - d) byli więźniowie, mający trudności w integracji ze środowiskiem,
 - e) osoby chore psychicznie w rozumieniu

przepisów o ochronie zdrowia psychicznego,

- f) uchodźcy, mający problemy z integracją,
- g) niepełnosprawni, w rozumieniu Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
3. inne osoby, pod warunkiem, że ich liczba nie przekracza 50% ogólnej liczby założycieli.

Członkowie założyciele, w zależności od swojej sytuacji życiowej, chcąc przystąpić do spółdzielni socjalnej powinni uzyskać odpowiednie zaświadczenie, potwierdzające, że każdy z nich należy do jednej z wyżej wymienionych grup:

- osoby niepełnosprawne - orzeczenie o stopniu niepełnosprawności,
- osoby bezrobotne – zaświadczenie o statusie osoby bezrobotnej z Powiatowego Urzędu Pracy,
- osoby uzależnione od alkoholu – zaświadczenie z zakładu leczenia odwykowego po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego,
- osoby uzależnione od narkotyków lub innych środków odurzających, po zakończeniu programu terapeutycznego w zakładzie opieki zdrowotnej
- osoby chore psychicznie - zaświadczenie z zakładu opieki zdrowotnej,
- uchodźcy, realizujący indywidualny program integracji - zaświadczenie z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie,
- osoby bezdomne, realizujące indywidualny program wychodzenia z bezdomności oraz osoby zwalniane z zakładu karnego, mające trudności w integracji ze środowiskiem - zaświadczenie z Ośrodka Pomocy Społecznej.

OSOBY PRAWNE

Spółdzielnię socjalną mogą również założyć co najmniej dwie, spośród następujących kategorii osób prawnych:

- organizacje pozarządowe w rozumieniu Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- jednostki samorządu terytorialnego,
- kościelne osoby prawne.

Osoby prawne, po założeniu spółdzielni socjalnej, zobowiązane są do zatrudnienia co najmniej 5 osób spośród wymienionych w art. 4 ust. 1 Ustawy o spółdzielniach socjalnych, w terminie 6 miesięcy od zarejestrowania spółdzielni w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Kolejnym warunkiem, który musi zostać spełniony przez założycieli, jest posiadanie przez nich pełnej zdolności do czynności prawnych. Każda osoba, która skończyła 18 lat, posiada pełną zdolność do czynności prawnych, chyba że zdolność ta została ograniczona przez sąd. Osoba, której zdolność do czynności prawnych została ograniczona, nie może zostać założycielem spółdzielni, ale może być członkiem spółdzielni.

Do założenia spółdzielni socjalnej potrzeba minimum 5 osób lub co najmniej 2 podmioty prawne!

CZŁONKOWIE

Liczba członków spółdzielni socjalnej w trakcie jej istnienia i działalności może się zmienić. Osoby, zakładające spółdzielnię, niekoniecznie muszą w niej działać przez resztę swojego życia zawodowego. Może się zdarzyć, że ktoś zrezygnuje z członkostwa (lub zostanie go pozbawiony),

natomiast ktoś, spoza spółdzielni, zechce zostać jej członkiem. Ważne, żeby liczba członków nie spadła poniżej 5 osób i nie przekroczyła 50 (wyjątkiem są spółdzielnie socjalne, przekształcone ze spółdzielni inwalidów lub niewidomych). Poza osobami fizycznymi, członkami spółdzielni socjalnej mogą zostać także osoby prawne, np. organizacje pozarządowe.

Członkostwo spółdzielni socjalnej mogą nabyć:

1. osoby fizyczne:

- zagrożone wykluczeniem społecznym, należące do grup mogących założyć spółdzielnię (założyciele spółdzielni socjalnej),
- zagrożone wykluczeniem społecznym, należące do grup mogących założyć spółdzielnię, ale posiadają ograniczoną zdolność do czynności prawnych,
- fachowcy/specjaliści - osoby spoza grup zagrożonych wykluczeniem społecznym pod warunkiem jednak, że ich praca na rzecz spółdzielni wymaga szczególnego rodzaju kwalifikacji, których pozostali członkowie spółdzielni nie mają. Liczba tych osób nie może być jednak większa niż 50% ogólnej liczby członków spółdzielni socjalnej.

2. osoby prawne:

- organizacje pozarządowe, o ile statut spółdzielni socjalnej nie stanowi inaczej (pojęcie organizacji pozarządowej rozumie się zgodnie z definicją Ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie),
- kościelne osoby prawne,
- jednostki samorządu terytorialnego,
- osoby, o których mowa w art. 4 ust. 1 Ustawy o spółdzielniach socjalnych, zatrudnione nieprzerwanie przez okres 12 miesięcy w spółdzielni socjalnej, której założycielami były osoby prawne.

2. Rejestracja spółdzielni socjalnej

KROK NR 1

OPRACOWANIE BIZNES PLANU SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ

Osoby, które zamierzają założyć spółdzielnię socjalną, muszą tworzyć przynajmniej pięcioosobową grupę i mieć pomysł na działalność gospodarczą, czyli np. na sprzedaż określonych towarów, świadczenie usług (wykonywanie remontów – prace malarskie, kładzenie posadzek, glazury; usługi hydrauliczne; sprzątanie mieszkań i pomieszczeń biurowych; szkolenia komputerowe, usługi IT, usługi opiekuńcze, catering itp.), na które istnieje zapotrzebowanie na lokalnym rynku.

Na etapie przygotowań należy rozpoznać umiejętności przyszłych członków spółdzielni socjalnej, jaką pracę mogliby razem wykonywać i na ile usługi lub towar, jaki chcą oferować, może znaleźć popyt. Czas, poświęcony na omówienie pomysłów na działalność gospodarczą i na wstępne rozpoznanie rynku, czyli przeanalizowanie do kogo chcemy trafić z usługami lub towarami, w jaki sposób można być konkurencyjnym dla innych przedsiębiorców, to czas, od którego w dużej mierze może zależeć sukces tworzonej spółdzielni socjalnej. O tym, jak zróżnicowany może być profil działalności spółdzielni socjalnej, świadczą przykłady ponad 165 już istniejących spółdzielni. Świadczą one: usługi budowlane, cateringowe, usługi porządkowe i pielęgnacji terenów zielonych, usługi opiekuńcze; zajmują się m.in. produkcją zabawek edukacyjnych, renowacją mebli stylowych; prowadzą skup surowców wtórnych, prowadzenie kąpielisk strzeżonych, prowadzenie gospodarstw agroturystycznych.

Stworzenie dobrego biznes planu gwarantuje powodzenie działalności spółdzielni socjalnej. W początkowym etapie przygotowań można uzyskać wsparcie i informacje w instytucjach i organiza-

cjach, które taką pomoc świadczą, np. Ośrodki Wsparcia Spółdzielczości Socjalnej, Inkubatory Gospodarki Społecznej, stowarzyszenia lub fundacje, wspierające spółdzielczość socjalną. Nieocenione dla osób, które chcą założyć spółdzielnię socjalną, może być również doświadczenie działających już spółdzielni socjalnych. Warto, na etapie przygotowań, nawiązać także kontakt z Powiatowym Urzędem Pracy, w którym należy się dowiedzieć, na jaką pomoc można liczyć, bowiem założyciele spółdzielni będą potrzebować kapitału niezbędnego np. do zakupu niezbędnych materiałów, narzędzi do realizacji usług lub produkcji dóbr. Do Powiatowego Urzędu Pracy możemy się zwrócić z wnioskiem o przyznanie środków na dofinansowanie stanowiska pracy z Funduszu Pracy.

Wniosek o przyznanie środków określa:

- kwotę wnioskowanych środków,
- rodzaj działalności gospodarczej, którą bezrobotny zamierza podjąć,
- kalkulację kosztów związanych z podjęciem działalności,
- źródła ich finansowania,
- wskazanie działań, podjętych na rzecz rozpoczęcia działalności, dotyczących w szczególności pozyskania lokalu, uzyskania niezbędnych pozwoleń oraz odbycia szkoleń,
- szczegółową specyfikację wydatków w ramach wnioskowanych środków,
- przewidywane efekty ekonomiczne prowadzenia działalności gospodarczej,
- proponowaną formę zabezpieczenia zwrotu środków.

Formami zabezpieczenia są:

- poręczenie,
- weksel z poręczeniem wekslowym,
- gwarancja bankowa,
- zastaw na prawach lub rzeczach,
- blokada rachunku bankowego,
- akt notarialny o poddaniu się egzekucji przez dłużnika.

 Wniosek do PUP należy złożyć przed zarejestrowaniem spółdzielni, najlepiej wówczas, gdy składamy wniosek o rejestrację spółdzielni do Krajowego Rejestru Sądowego.

KROK NR 2

STATUT SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ

Kolejnym etapem w tworzeniu spółdzielni socjalnej jest opracowanie statutu, czyli dokumentu, określającego podstawowe zasady funkcjonowania oraz cele spółdzielni socjalnej.

Statut spółdzielni socjalnej musi zawierać niezbędne elementy, którymi są:

- nazwa spółdzielni, zawierająca oznaczenie „Spółdzielnia Socjalna”,
- przedmiot działalności spółdzielni (działania wykonywane w ramach działalności gospodarczej, wymienione zgodnie z kategoriami opisanymi w Polskiej Klasyfikacji Działalności oraz informacja, że spółdzielnia działa na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej),
- teren działania,
- czas trwania, o ile spółdzielnia została założona na czas określony,
- prawa, obowiązki oraz zasady przyjmowania, odwoływania, wykreślenia czy wykluczenia członków spółdzielni socjalnej,
- zasady wyboru, odwoływania oraz kompetencje władz spółdzielni socjalnej, w tym: Zarządu, Walnego Zgromadzenia Członków oraz Rady Nadzorczej (organ kontroli wewnętrznej wybierany, jeśli liczba członków jest większa niż 15 osób),
- zasady wprowadzania zmian w statucie,
- sposób podziału, łączenia się, a także likwidacji spółdzielni socjalnej,
- zasady podziału nadwyżki bilansowej oraz pokrywania strat,
- wysokość wpisowego, wysokość i ilość udziałów,

ów, które członek obowiązany jest zadeklarować, terminy wnoszenia i zwrotu oraz skutki niewniesienia udziału w terminie,

- możliwość wnoszenia wkładów.

 Na spotkaniu założycielskim, statut, przyjęty poprzez uchwałę, musi zostać podpisany przez wszystkich członków założycieli spółdzielni socjalnej.

KROK NR 3

ZEBRANIE ZAŁOŻYCIELSKIE

Kolejny etap to zorganizowanie oficjalnego spotkania założycielskiego, na którym zostanie powołana spółdzielnia. Po zakończeniu tego spotkania, rozpoczyna się proces rejestracji w sądzie i dopiero po nim można faktycznie rozpocząć działalność na rynku.

Na zebraniu założycielskim zostaje założona spółdzielnia socjalna – podmiot, który do momentu zarejestrowania w Krajowym Rejestrze Sądowym nie posiada jeszcze osobowości prawnej.

Na początku zebrania członkowie założyciele podpisują listę obecności, zawierającą imię i nazwisko, adres zamieszkania lub zameldowania, nr PESEL oraz podpisy członków założycieli. Pierwszym dokumentem, który powinien być przedstawiony na zebraniu założycielskim jest porządek obrad. Porządek obrad powinien zawierać wszystkie uchwały, które mają być podejmowane na zebraniu. Uchwałę o powołaniu spółdzielni, przyjęciu statutu oraz o wyborze władz spółdzielni. Po przedstawieniu celu zebrania i zatwierdzeniu porządku obrad zostaje wybrany Przewodniczący oraz Sekretarz zebrania. Kandydaci mogą być zgłaszani przez uczestników zebrania lub zgłosić się sami. Wybory dokonywane są w trybie jawnym. Przewodniczący

zebrania prowadzi spotkanie, natomiast sekretarz odpowiedzialny jest za sporządzenie protokołu z zebrania. Na protokół składają się informacje dotyczące przebiegu zebrania, podjętych uchwał, sposobu głosowania, liczby głosów oraz streszczenia dyskusji.

Następnie należy podjąć uchwałę o powołaniu spółdzielni socjalnej.

Kolejnym etapem zebrania jest praca nad statutem, przedstawienie uwag i poprawek, po czym należy podjąć uchwałę o przyjęciu statutu spółdzielni. Po przyjęciu statutu wybierana jest Komisja Skrutacyjna, której głównym zadaniem jest liczenie głosów oddawanych w głosowaniach tajnych. Następnie, spośród zgłoszonych kandydatów na członków Zarządu, wybierany jest w głosowaniu tajnym, Zarząd spółdzielni.

 Na walnym zgromadzeniu, przy wyborze zarządu, warto wcześniej zastanowić się, kto będzie kandydował. Kandydat na członka zarządu nie może być w komisji skrutacyjnej – nie może liczyć głosów oddanych na siebie.

W przypadku, gdy liczba członków założycieli przekracza 15 osób, należy powołać Radę Nadzorczą, która następnie powołuje Zarząd. Należy pamiętać, iż osoba, będąca członkiem Rady Nadzorczej, nie może być spokrewniona z członkiem Zarządu. Po wybraniu władz spółdzielni następują wolne wnioski, następnie Przewodniczący zamyka zebranie. Przewodniczący i sekretarz podpisują się pod wszystkimi podjętymi uchwałami oraz pod protokołem. Uchwały powinny być ponumerowane w odpowiedniej kolejności, zawierać datę podjęcia oraz tytuł. Wszyscy członkowie założyciele powinni być podpisani na liście obecności z zebrania oraz powinni podpisać statut nowopowołanej

spółdzielni.

Kompletną dokumentację, potrzebną do zarejestrowania spółdzielni, należy złożyć w ciągu 7 dni w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Wykaz niezbędnych dokumentów z zebrania założycielskiego:

- Lista obecności
- Lista członków założycieli z pełnymi danymi osób
- Statut Spółdzielni Socjalnej
- Protokół z Zebrania Założycielskiego
- Protokół Komisji Uchwał i Wniosków
- Protokół Komisji Mandatowo-Skrutacyjnej
- Uchwała o powołaniu Spółdzielni Socjalnej
- Uchwała o przyjęciu statutu
- Uchwała o powołaniu Zarządu Spółdzielni
- Deklaracja członkowska
- Oświadczenie członkowskie w sprawie wpisu w ogółu i udziałów
- Regulamin Walnego Zgromadzenia

KROK NR 4
REJESTRACJA

Druki rejestracyjne Krajowego Rejestru Sądowego (do pobrania w KRS lub w Internecie):

- KRS-W5 – zgłoszenie, rejestracja podmiotu
- KRS-WK – załącznik, służący do zgłaszania organów podmiotu
- KRS-WM – załącznik, służący do zgłaszania zakresy działalności podmiotu
- Wzory podpisów członków Zarządu. Wzór podpisów składany jest przed pracownikiem sądu lub poświadczony notarialnie.

Wykaz dodatkowych dokumentów, składanych do Krajowego Rejestru Sądowego:

Członkowie-założyciele, w zależności od swojej sytuacji, powinni uzyskać odpowiednie zaświadczenie potwierdzające, że każdy z nich należy do

jednej z grup, uprawnionych do założenia spółdzielni socjalnej, np.:

- zaświadczenie z ośrodka pomocy społecznej potwierdzające, że osoba zamierzająca założyć spółdzielnię socjalną, jest osobą bezdomną realizującą indywidualny program wychodzenia z bezdomności, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej, lub osobą zwalnianą z zakładu karnego, mającą trudności w integracji ze środowiskiem, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1 i pkt 6 Ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.),
- zaświadczenie z zakładu leczenia odwykowego potwierdzające, że osoba, zamierzająca założyć spółdzielnię socjalną, jest osobą uzależnioną od alkoholu, po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego, o której mowa w art. 1 ust. 2 pkt 2 Ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. Nr 122, poz. 1143 z późn.zm.),
- zaświadczenie z zakładu opieki zdrowotnej potwierdzające, że osoba, zamierzająca założyć spółdzielnię socjalną, jest osobą uzależnioną od narkotyków lub innych środków odurzających, po zakończeniu programu terapeutycznego w zakładzie opieki zdrowotnej, lub osobą chorą psychicznie, w rozumieniu przepisów o ochronie zdrowia psychicznego, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 3 i pkt 4 Ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.),
- zaświadczenie z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie potwierdzające, że osoba, zamierzająca założyć spółdzielnię socjalną, jest uchodzącą realizującym indywidualny program integracji, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej, o którym mowa w art. 1 ust. 2 pkt 7 Ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.),
- zaświadczenie z Powiatowego Urzędu Pracy potwierdzające, że osoba, zamierzająca założyć spółdzielnię socjalną, jest osobą bezrobotną, w rozumieniu przepisów o promocji

zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,

- zaświadczenie z Centrum Integracji Społecznej potwierdzające, że osoba, zamierzająca założyć spółdzielnię socjalną, jest osobą, o której mowa w art. 1 ust. 2 pkt. 1-4, 6 i 7 Ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.),
- zaświadczenie z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie potwierdzające, że osoba, zamierzająca założyć spółdzielnię socjalną, jest osobą niepełnosprawną w rozumieniu Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2008 r., Nr 14, poz. 92).

KROK NR 5
POZOSTAŁE FORMALNOŚCI

Po uzyskaniu rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym, by móc rozpocząć działalność, spółdzielnia socjalna musi uzyskać jeszcze:

1. numer REGON (należy wypełnić druk RG-1 wraz z załącznikiem, dostępny wraz z instrukcją na stronie Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl i przesłać go lub złożyć osobiście we właściwym, ze względu na miejsce działalności, Wojewódzkim Urzędzie Statystycznym),
2. Numer Identyfikacji Podatkowej – NIP z właściwego Urzędu Skarbowego,
3. oraz otworzyć rachunek bankowy.

Należy także pamiętać o obowiązku zgłoszenia w ciągu 7 dni od zatrudnienia pracowników odpowiednich informacji do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (poprzez wypełnienie odpowiednich druków, np. ZUS ZUA, ZUS ZZA).

3. Struktura organizacyjna spółdzielni socjalnej

Najważniejszym organem spółdzielni socjalnej jest Walne Zgromadzenie. Członkowie spółdzielni socjalnych biorą udział w Walnym Zgromadzeniu osobiście, natomiast osoby prawne, poprzez ustanowionego w tym celu pełnomocnika. Co ważne, każdemu z nich przysługuje jeden głos bez względu na liczbę posiadanych udziałów. Do wyłącznych kompetencji Walnego Zgromadzenia należy m.in.:

- 1) uchwalanie kierunków rozwoju działalności gospodarczej oraz społecznej i kulturalnej,
- 2) rozpatrywanie sprawozdań finansowych oraz podejmowanie uchwał odnośnie wniosków członków spółdzielni, Rady lub Zarządu w tych sprawach i udzielanie absolutorium członkom Zarządu,
- 3) rozpatrywanie wniosków, wynikających z przedstawionego protokołu polustracyjnego z działalności spółdzielni oraz podejmowanie uchwał w tym zakresie,
- 4) podejmowanie uchwał w sprawie podziału nadwyżki bilansowej (dochodu ogólnego) lub sposobu pokrycia strat,
- 5) podejmowanie uchwał w sprawie zbycia nieruchomości, zbycia zakładu lub innej wyodrębnionej jednostki organizacyjnej,
- 6) podejmowanie uchwał w sprawie przystąpienia do innych organizacji gospodarczych oraz występowania z nich,
- 7) oznaczanie najwyższej sumy zobowiązań, jaką spółdzielnia może zaciągnąć,
- 8) podejmowanie uchwał w sprawie połączenia się spółdzielni, podziału spółdzielni oraz likwidacji spółdzielni,
- 9) uchwalanie zmian statutu,
- 10) podejmowanie uchwał w sprawie przystąpienia lub wystąpienia spółdzielni ze związku oraz upoważnienie Zarządu do podejmowania działań w tym zakresie.

Organem, odpowiedzialnym za bieżące kierowanie

działalnością spółdzielni socjalnej, w tym za podejmowanie decyzji niezastrzeżonych dla innych organów oraz reprezentowanie jej na zewnątrz, jest Zarząd spółdzielni. Liczbę członków Zarządu oraz sposób ich wybierania określa statut spółdzielni.

W spółdzielniach liczących więcej niż 15 członków nadzór nad działalnością spółdzielni socjalnej sprawuje Rada Nadzorcza, która składa się z co najmniej trzech członków spółdzielni socjalnej. Jedynie w przypadku, gdy członkiem spółdzielni jest osoba prawna, dopuszcza się wybór osoby nie będącej członkiem spółdzielni, wskazanej przez osobę prawną. Zakres działań Rady Nadzorczej obejmuje m.in.:

- 1) uchwalanie planów gospodarczych i programów działalności społecznej i kulturalnej,
- 2) nadzór i kontrola działalności spółdzielni poprzez:
 - a) badanie okresowych sprawozdań oraz sprawozdań finansowych;
 - b) dokonywanie okresowych ocen wykonania przez spółdzielnię jej zadań gospodarczych, ze szczególnym uwzględnieniem przestrzegania przez spółdzielnię praw jej członków;
 - c) przeprowadzanie kontroli nad sposobem załatwiania przez Zarząd wniosków organów spółdzielni i jej członków;
- 3) podejmowanie uchwał w sprawie nabycia i obciążenia nieruchomości oraz nabycia zakładu lub innej jednostki organizacyjnej,
- 4) podejmowanie uchwał w sprawie przystąpienia do organizacji społecznych oraz występowania z nich,
- 5) zatwierdzanie struktury organizacyjnej spółdzielni,
- 6) rozpatrywanie skarg na działalność Zarządu,
- 7) składanie Walnemu Zgromadzeniu sprawozdań, zawierających w szczególności wyniki kontroli i ocenę sprawozdań finansowych,
- 8) podejmowanie uchwał w sprawach czynności prawnych, dokonywanych między spółdzielnią a członkiem Zarządu lub dokonywanych

przez spółdzielnię w interesie członka Zarządu oraz reprezentowanie spółdzielni przy tych czynnościach; do reprezentowania spółdzielni wystarczy dwóch członków Rady Nadzorczej przez nią upoważnionych.

Jeśli w spółdzielni nie ma Rady Nadzorczej wówczas jej kompetencje przejmuje Walne Zgromadzenie.

Istnieje także możliwość powoływania innych organów, w skład których wchodzi członkowie spółdzielni socjalnej, pod warunkiem, że przewiduje to statut spółdzielni, który jednocześnie powinien w takim przypadku określić zakres uprawnień tych organów wraz z zasadami wyboru i odwoływania ich członków.

4. Przykładowe dokumenty

1. Uchwała o powołaniu Spółdzielni Socjalnej.
2. Uchwała o powołaniu Zarządu Spółdzielni.
3. Uchwała o przyjęciu statutu Spółdzielni Socjalnej.
4. Regulamin Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Socjalnej.
5. Protokół z zebrania założycielskiego.
6. Protokół Komisji Uchwał i Wniosków.
7. Protokół Komisji Mandatowo-Skrutacyjnej.
8. Lista członków założycieli Spółdzielni Socjalnej.
9. Deklaracja członkowska przystąpienia do Spółdzielni Socjalnej.
10. Przykładowy statut spółdzielni socjalnej.

UCHWAŁA NR ... O POWOŁANIU SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ ...

Zebrani w dniu ... postanawiają założyć Spółdzielnię Socjalną, której pełna nazwa brzmi: Spółdzielnia Socjalna ... z siedzibą w ...

Uchwała niniejsza została przyjęta przez zebranych jednogłośnie.

Sekretarz zebrania:.....
Przewodniczący zebrania:.....

UCHWAŁA O POWOŁANIU ZARZĄDU SPÓŁDZIELNI ...

Zebrani na spotkaniu założycielskim Spółdzielni Socjalnej ... w dniu ... określają liczbę członków Zarządu na trzy osoby.

Zebrani zgłosili następujące kandydatury na Prezesa Zarządu:

.....
.....
.....

W wyniku tajnego głosowania kandydaci na Prezesa Zarządu otrzymali następującą liczbę głosów:

.....- głosów
.....- głosów
.....- głosów

Zebrani zgłosili następujące kandydatury na członków Zarządu:

.....
.....

W wyniku tajnego głosowania kandydaci na członków Zarządu otrzymali następującą liczbę głosów:

.....- głosów
.....- głosów
.....- głosów

Stosownie do powyższego zebrani powołują na członków Zarządu Spółdzielni następujące osoby:

.....- Prezes Zarządu
.....- Zastępca Prezesa Zarządu
.....- Zastępca Prezesa Zarządu
.....- Sekretarz zebrania
.....- Przewodniczący zebrania

UCHWAŁA O PRZYJĘCIU STATUTU SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ ...

Zebrani na spotkaniu założycielskim Spółdzielni Socjalnej ... w dniu ... podjęli uchwałę o przyjęciu Statutu Spółdzielni.

Uchwała została podjęta jednogłośnie.

Sekretarz zebrania:

Przewodniczący zebrania:

REGULAMIN WALNEGO ZGROMADZENIA SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ ...

§ 1.

Walne Zgromadzenie obraduje na podstawie Statutu Spółdzielni Socjalnej ... i niniejszego Regulaminu.

§ 2.

1. Do uprawnień Walnego Zgromadzenia należy:

- Uchwalenie Regulaminu Walnego Zgromadzenia.
- Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej.
- Rozpatrywanie odwołań od uchwał Zarządu wniesionych przez członków Spółdzielni.
- Rozpatrywanie skarg członków Spółdzielni na działalność Zarządu.
- Uchwalenie wysokości składek członkowskich na kolejny rok kalendarzowy.
- Rozstrzygnięcie w sprawach, w których statut nie określa kompetencji innych władz Spółdzielni.

2. Uchwały Walnego Zgromadzenia sprzeczne z przepisami prawa i postanowieniami Statutu Spółdzielni podlegają zaskarżeniu na drodze sądowej.

§ 3

Każdy członek dysponuje tylko jednym mandatem do głosowania.

§ 4

W Walnym Zgromadzeniu mają prawo uczestniczyć z głosem doradczym osoby zaproszone przez Zarząd lub w uzgodnieniu z Zarządem.

§ 5

Walne Zgromadzenie jest ważne i zdolne do podejmowania uchwał, gdy zostało zwołane zgodnie ze Statutem i gdy uczestniczy w nim:

- w pierwszym terminie, co najmniej połowa członków,
- w drugim terminie bez względu na liczbę obecnych członków.

§ 6

1. Walne Zgromadzenie zwołuje Zarząd raz w roku. O terminie, miejscu i porządku obrad Walnego Zgromadzenia członkowie Spółdzielni powinni być zawiadamiani listem poleconym lub w inny skuteczny sposób, co najmniej na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

2. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie zwołuje Zarząd w razie ważnej potrzeby:

- na podstawie własnej uchwały
- na pisemny wniosek co najmniej połowy członków Spółdzielni.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie obraduje wyłącznie nad sprawami, dla których zastało zwołane.

§ 7

Otwierający obrady zarządza wybór Przewodniczącego i Sekretarza Walnego Zgromadzenia.

§ 8

Walne Zgromadzenie powołuje w miarę potrzeby:

1. Komisję Mandatowo-Skrutacyjną w składzie 3 osób, której zadaniem jest:
 - sprawdzenie kompletności obecności członków Spółdzielni,
 - obliczanie i ogłaszanie wyników głosowania,

- wykonywanie innych czynności technicznych związanych z głosowaniem.

2. Komisję Uchwał i Wniosków w składzie 2 osób, dla rozpatrzenia pod względem formalnym i merytorycznym zgłoszonych wniosków i przedłożenia ich, po sformułowaniu, do decyzji Walnemu Zgromadzeniu.

§ 9

Każda komisja wybiera ze swojego grona Przewodniczącego. Ustalenia komisji zapadają zwykłą większością głosów. Członkowie Komisji Mandatowo-Skrutacyjnej nie mogą kandydować do władz Spółdzielni.

§ 10

Z czynności komisji sporządza się protokoły. Protokoły podpisane przez Przewodniczącego komisji przekazuje się Sekretarzowi Walnego Zgromadzenia. Przewodniczący komisji lub ich członkowie składają Walnemu Zgromadzeniu sprawozdanie z czynności komisji i przedstawiają wnioski.

§ 11

Walne Zgromadzenie może obradować wyłącznie w sprawach objętych porządkiem obrad, podanym do wiadomości członkom Spółdzielni. Walne Zgromadzenie może skreślić z porządku obrad poszczególne sprawy lub odroczyć je do następnego Walnego Zgromadzenia, a także zmienić kolejność rozpatrywania spraw w porządku obrad. Czynności, dokonane przez Walne Zgromadzenie, przed odroczeniem terminu lub skreśleniem spraw z porządku obrad, są ważne. Sprawy, pominięte w porządku obrad, a ważne, zdaniem wnioskodawcy, mogą zostać włączone do porządku obrad większością kwalifikowaną 2/3 głosów obecnych na Walnym Zgromadzeniu.

§ 12

Po przedstawieniu sprawy, zamieszczonej w po-

rządku obrad, Przewodniczący Walnego Zgromadzenia otwiera dyskusję, udzielając głosu w kolejności zgłaszania się. Członkom Zarządu przysługuje prawo zabierania głosu poza kolejnością. W sprawach formalnych Przewodniczący udziela głosu poza kolejnością.

§ 13

Uchwały Walnego Zgromadzenia są podejmowane zwykłą większością głosów. Głosowanie podczas Walnego Zgromadzenia odbywa się jawnie, poza wyborami lub odwołaniem członków Zarządu, które przeprowadza się w sposób tajny pod rygorem nieważności. Wyniki głosowania po przeliczeniu przez Komisję Skrutacyjną ogłasza Przewodniczący Walnego Zgromadzenia.

§ 14

Kandydatów do Zarządu zgłaszają do Komisji Mandatowo-Skrutacyjnej uczestnicy Walnego Zgromadzenia spośród członków Spółdzielni.

Do zgłoszenia kandydata nieobecnego na Walnym Zgromadzeniu konieczna jest jego pisemna zgoda na kandydowanie. Kandydaci obecni na Zgromadzeniu na wezwanie Przewodniczącego Zgromadzenia składają ustne oświadczenie, co do zgody na kandydowanie.

Wybory przeprowadza Komisja Mandatowo-Skrutacyjna.

Wybory przeprowadza się przy pomocy kart wyborczych, na których umieszczone są nazwiska i imiona kandydatów w kolejności alfabetycznej.

Za głosy nieważne uważa się karty wyborcze, na których skreślono wszystkich kandydatów, a także karty nieczytelne lub karty, na których pozostawiono liczbę kandydatów większą niż liczba miejsc w danym organie Spółdzielni.

Za osoby wybrane uważa się osoby, które otrzymały największą liczbę głosów.

Przy równej liczbie głosów przeprowadza się dodatkowe głosowanie.

§ 15

Walne Zgromadzenie w głosowaniu tajnym wybiera Zarząd Spółdzielni na okres 4 lat w składzie 3 osób:

- Prezesa Zarządu,
- Członka Zarządu,
- Członka Zarządu.

§ 16

Po ogłoszeniu wyników wyborów, Zarząd Spółdzielni zbiera się na pierwszym posiedzeniu, celem ukonstytuowania się. Z zebrania konstytucyjnego sporządzony zostaje protokół, który następnie jest przedstawiany Walnemu Zgromadzeniu.

§ 17

Z obrad Walnego Zgromadzenia sporządza się protokół, który powinien zawierać datę, porządek obrad, krótki przebieg dyskusji, oświadczenia złożone do protokołu, treść podjętych uchwał. Protokół podpisują Przewodniczący i Sekretarz Walnego Zgromadzenia.

Przy uchwałach należy podawać liczbę oddanych głosów „za jej przyjęciem” i głosów przeciwnych. Lista obecności w Walnym Zgromadzeniu stanowi załącznik do protokołu.

§ 19

Po wyczerpaniu wszystkich spraw zamieszczonych w porządku obrad, Walne Zgromadzenie jest zakończone i Przewodniczący ogłasza jego formalne zamknięcie.

PROTOKÓŁ Z ZEBRANIA ZAŁOŻYCIELSKIEGO

Spółdzielni Socjalnej ... w dniu ... w ...

W zebraniu wzięli udział obecni według załączonej listy.

Zebranie otworzył Pan/Pani ..., który przedstawił zebranym ideę założenia Spółdzielni Socjalnej ..., której celem nadrzędnym byłoby prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków, działającego w szczególności poprzez wspólną działalność gospodarczą oraz wyodrębnioną działalność społeczną, oświatowo-kulturalną i społecznie użyteczną w sferze zadań publicznych.

Zebrani zaaprobowali przedstawiony projekt. W wyniku jawnego głosowania na Przewodniczącego zebrania jednogłośnie wybrano Pana ..., a na Sekretarza Panią ..., po czym jednogłośnie przyjęto następujący porządek obrad:

1. Otwarcie obrad Zebrania Założycielskiego.
2. Wybór Przewodniczącego i Sekretarza Zebrania.
3. Zatwierdzenie porządku i regulaminu obrad.
4. Wybór Komisji Mandatowo-Skrutacyjnej.
5. Wybór Komisji Uchwał i Wniosków.
6. Podjęcie uchwały o powołaniu Spółdzielni Socjalnej ...
7. Zapoznanie się z projektem Statutu Spółdzielni Socjalnej ...
8. Dyskusja nad Statutem.
9. Podjęcie uchwały o przyjęciu Statutu.
10. Podjęcie uchwały o wyborze Zarządu.
11. Wolne głosy i wnioski.

Do zaproponowanego porządku obrad nie zgłoszono żadnych uwag.

W tym miejscu przewodniczący ogłosił przejście do punktu czwartego porządku obrad, czyli wyboru Komisji Skrutacyjnej. Do Komisji Skrutacyjnej zgłoszono według kolejności następujące kandydatury:

.....
.....

Wszyscy kandydaci wyrazili zgodę na kandydowanie. W wyniku głosowania kandydaci do Komisji

Skrutacyjnej otrzymali następującą liczbę głosów:
..... – głosów
..... – głosów.

Wobec powyższego ww. osoby zostały wybrane członkami Komisji Skrutacyjnej.

Następnie Przewodniczący ogłosił przejście do punktu piątego porządku obrad, czyli wyboru Komisji Uchwał i Wniosków. Do Komisji zgłoszono, według kolejności, następujące kandydatury:

.....
.....

Wszyscy kandydaci wyrazili zgodę na kandydowanie. W wyniku głosowania kandydaci do Komisji Uchwał i Wniosków otrzymali następującą liczbę głosów:

..... – głosów
..... – głosów.

Wobec powyższego ww. osoby zostały wybrane członkami Komisji Uchwał i Wniosków.

Przewodniczący przedstawił zebranym projekt uchwały o powołaniu Spółdzielni Socjalnej ... Uchwała o powołaniu Spółdzielni Socjalnej ... stanowiąca załącznik do niniejszego protokołu została przyjęta w głosowaniu jawnym jednogłośnie.

Następnie Przewodniczący zebrania zapoznał zebranych z projektem Statutu Spółdzielni Socjalnej ... stanowiącym załącznik do niniejszego protokołu. W toku dyskusji nad przedłożonym projektem nie zgłoszono żadnych uwag. W związku z powyższym przystąpiono do głosowania. W głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęto uchwałę o przyjęciu Statutu, stanowiącą załącznik do niniejszego protokołu.

W tym miejscu Przewodniczący ogłosił przejście do punktu dziesiątego porządku obrad, czyli wyboru członków Zarządu.

Na Prezesa Zarządu zgłoszono kandydatury:
.....
.....
.....

Kandydaci wyrazili zgodę na kandydowanie. W wyniku głosowania tajnego kandydaci na Prezesa Zarządu otrzymali następujące ilości głosów:

..... – głosów
..... – głosów
..... – głosów.

Głosowało osób; wszystkie głosy ważne. Następnie na członków Zarządu zgłoszono następujące kandydatury:

.....
.....
.....

Wszyscy kandydaci wyrazili zgodę na kandydowanie. W wyniku tajnego głosowania kandydaci na członków Zarządu otrzymali następujące ilości głosów:

..... – głosów
..... – głosów
..... – głosów.

Stosownie do powyższego ww. osoby, uchwałą, stanowiącą załącznik do niniejszego protokołu, zostały wybrane na członków Zarządu w składzie:
..... – Prezes Zarządu
..... – Członek Zarządu
..... – Członek Zarządu

W tym momencie Przewodniczący ogłosił przejście do ostatniego punktu obrad.

W wolnych głosach nie zgłoszono żadnych uwag ani wniosków. W związku z tym Przewodniczący, kończąc zebranie, podziękował wszystkim zebranym za obecność.

Na tym obrady zakończono.

Sekretarz zebrania:
Przewodniczący zebrania:
Załączniki:

1. Lista członków założycieli Spółdzielni Socjalnej
.....

2. Lista obecności ze spotkania założycielskiego
3. Statut Spółdzielni Socjalnej
4. Uchwała o powołaniu Spółdzielni Socjalnej
5. Uchwała o przyjęciu Statutu Spółdzielni Socjalnej
6. Uchwała o powołaniu Zarządu Spółdzielni Socjalnej
7. Protokół Komisji Uchwał i Wniosków
8. Protokół Komisji Mandatowo-Skrutacyjnej.

PROTOKÓŁ KOMISJI UCHWAŁ I WNIOSKÓW

Zebrania Założycielskiego Spółdzielni Socjalnej ... z dnia

Komisja Uchwał i Wniosków ukonstytuowała się następująco:

1. Przewodniczący Komisji
2. Członek Komisji

Komisja przedstawiła uczestnikom Walnego Zgromadzenia projekt uchwały:

- I. Uchwała nr ... o powołaniu Spółdzielni Socjalnej ..., która została w głosowaniu jawnym przyjęta jednogłośnie.
- II. Uchwała nr ... o przyjęciu Statutu Spółdzielni Socjalnej ..., która została w głosowaniu jawnym przyjęta jednogłośnie.
- III. Uchwała nr ... o powołaniu członków Zarządu Spółdzielni Socjalnej ...

Zebrani na spotkaniu założycielskim Spółdzielni Socjalnej ... w dniu ... określają liczbę członków Zarządu na trzy osoby.

Zebrani zgłosili następujące kandydatury na Prezesa Zarządu:

.....
.....
.....

W wyniku tajnego głosowania kandydaci na Prezesa Zarządu otrzymali następującą liczbę głosów:

..... – głosów
..... – głosów
..... – głosów.

Zebrani zgłosili następujące kandydatury na członków Zarządu:

.....
.....
.....

W wyniku tajnego głosowania kandydaci na członków Zarządu otrzymali następującą liczbę głosów:

..... – głosów
..... – głosów
..... – głosów.

Stosownie do powyższego zebrani powołują na członków Zarządu Spółdzielni następujące osoby:

- – Prezes
- – Zastępca Prezesa
- – Zastępca Prezesa.

Sekretarz zebrania:

Przewodniczący zebrania:

Członkowie Komisji:

.....
.....

PROTOKÓŁ KOMISJI MANDATOWO-SKRUTACYJNEJ

Zebrania Założycielskiego Spółdzielni Socjalnej ... z dnia ...

I. Komisja Mandatowo-Skrutacyjna ukonstytuowała się następująco:

- Przewodniczący komisji
- Sekretarz komisji
- Członek komisji

II. Komisja stwierdza, że Zebranie Założycielskie jest ważne i zdolne do podejmowania uchwał i uczestniczy w nim członków.

III. Uchwała o powołaniu Spółdzielni Socjalnej została przyjęta w gło-

waniu jawnym jednogłośnie.
IV. W głosowaniu jawnym jednogłośnie przyjęto uchwałę o przyjęciu Statutu Spółdzielni Socjalnej

V. Do Komisji Mandatowo-Skrutacyjnej uczestnicy Zebrania Założycielskiego zgłosili spośród członków Spółdzielni następujących kandydatów na funkcję członka Zarządu:

1.
2.
3.

Kandydaci wyrazili zgodę na kandydowanie. W wyniku głosowania członkami Zarządu Spółdzielni zostali:

1.
liczba głosów
2.
liczba głosów
3.
liczba głosów

Następnie w wyniku głosowania wybrano Prezesa Zarządu Spółdzielni:

1.
liczba głosów
2.
liczba głosów
3.
liczba głosów

Członkowie komisji:

- Przewodniczący komisji
- Sekretarz komisji
- Członek komisji

LISTA OBECNOŚCI ZE SPOTKANIA ZAŁOŻYCIELSKIEGO SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ „...”, KTÓRE ODBYŁO SIĘ DN. ... W

Lp.	Imię i nazwisko	Podpis

OŚWIADCZENIE CZŁONKOWSKIE

Imię i nazwisko:

W związku z przystąpieniem do Spółdzielni Socjalnej ..., zgodnie z postanowieniami Statutu Spółdzielni, deklaruję wpłatę wpisowego w kwocie ... zł (słownie: ...).

Ponadto deklaruję wpłatę na rzecz kapitału udziałowego: (liczba udziałów) udziałów po zł (słownie:).

.....
.....
..... miejscowość, data podpis wstępującego

LISTA CZŁONKÓW ZAŁOŻYCIELI SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ ...

Imię i nazw.	Data urodz.	M-ce urodz.	Adres zam.	Dowód os.	Pesel

Uwaga:
Członkowie założyciele Spółdzielni Socjalnej

..... obecni na Zebraniu Założycielskim w dniu r., stosownie do obowiązujących przepisów prawnych, złożyli następujące dokumenty:

1. Deklarację członkowską przystąpienia do Spółdzielni Socjalnej
2. Zaświadczenie Powiatowego Urzędu Pracy o statusie osoby bezrobotnej lub Zaświadczenie Centrum Integracji Społecznej lub Zaświadczenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

DEKLARACJA CZŁONKOWSKA NR .../... PRZYSTĄPIENIA DO SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ ...

Niniejszym deklaruje chęć przystąpienia do Spółdzielni Socjalnej ... i zobowiązuję się do przestrzegania Statutu i uchwał organów Spółdzielni oraz oświadczam, że jestem osobą uprawnioną do członkostwa w Spółdzielni Socjalnej

Imię i nazwisko
 adres zamieszkania
 nr telefonu
 e-mail
 data i miejsce urodzenia
 dowód osobisty seria nr
 PESEL

.....
 miejscowość, data podpis wstępującego

Przyjęto/nie przyjęto w poczet członków Spółdzielni zgodnie z Uchwałą Nr... z dnia ...

.....
 Członek Zarządu Członek Zarządu

PRZYKŁADOWY STATUT SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ

CZĘŚĆ I

Postanowienia ogólne

§ 1

Spółdzielnia nosi nazwę: „Spółdzielnia Socjalna” z siedzibą w i zwana jest dalej Spółdzielnią.

§ 2

Spółdzielnia ma osobowość prawną i prowadzi działalność na podstawie przepisów Ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. z dnia 5 czerwca 2006 r.) wraz z późniejszymi zmianami, Ustawy z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze (Dz. U. nr 30 z 1982r. poz. 210, z późniejszymi zmianami), zwanej dalej Prawem spółdzielczym i innych ustaw oraz niniejszego statutu.

§ 3

1. Terenem działalności spółdzielni jest terytorium RP i zagranica.
2. Czas trwania spółdzielni jest nieokreślony.

§ 4

1. Przedmiotem działalności spółdzielni jest prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków.
2. Spółdzielnia działa na rzecz:
 - a. Społecznej reintegracji jej członków, to znaczy podejmuje działania, mające na celu odbudowanie i podtrzymanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu
 - b. Zawodowej reintegracji jej członków, to znaczy podejmuje działania, mające na celu odbudowanie i podtrzymanie zdolności

- c. do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy, a działania te nie są wykonywane w ramach prowadzonej przez spółdzielnię działalności gospodarczej
- c. Spółdzielnia socjalna może prowadzić działalność społeczną i oświatowo-kulturalną na rzecz swoich członków oraz ich środowiska lokalnego, a także działalność społecznie użyteczną w sferze zadań publicznych określonych w Ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.).

3. Przedmiotem działalności gospodarczej Spółdzielni jest: (przykładowe formy działania należy opisać zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności - PKD)

§ 5

1. Zmiany statutu spółdzielni wymagają uchwały walnego zgromadzenia większością 2/3 głosów przy obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania.
2. Termin zgłoszenia zmiany statutu do Krajowego Rejestru Sądowego upływa po 30 dniach od daty podjęcia uchwały w tej sprawie.
3. Skutki prawne, wynikające ze zmiany statutu, nie następują przed wpisaniem zmiany do Krajowego Rejestru Sądowego, zwanego dalej „rejestrzem”.

CZĘŚĆ II

Członkowie, ich prawa i obowiązki

§ 6

1. Członkami Spółdzielni mogą być:
 - a. osoby bezrobotne w rozumieniu Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004r.- Dz. U. Nr 99

poz. 1001, o pełnej zdolności do czynności prawnych

- b. osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1-4, 6 i 7 Ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. Nr 122, poz. 1143 oraz z 2004 r. Nr 69, poz. 624 i Nr 99, poz. 1001);
 - c. niepełnosprawni, w rozumieniu Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych
2. Członkiem spółdzielni może być także każda osoba fizyczna, ograniczona w zdolności do czynności prawnych, jeżeli ograniczenie to nastąpiło w czasie trwania członkostwa, a osoba ta odpowiada przewidzianym (wyżej) wymaganiom.
 3. Założyciele spółdzielni, którzy podpisali statut, stają się członkami spółdzielni z chwilą wpisania jej do Krajowego Rejestru Sądowego. Przystępujący do spółdzielni po tej dacie stają się jej członkami z chwilą przyjęcia ich przez Walne Zgromadzenie Spółdzielni.
 4. Prawo kontroli działalności spółdzielni przysługuje każdemu członkowi.
 5. Członek wpłaca wpisowe w wysokości 10,00. Wpisowe nie podlega zwrotowi.
 6. Członkostwo w spółdzielni mogą nabyć inne osoby niż wskazane w punkcie 1, jeżeli ich praca na rzecz spółdzielni wymaga szczególnych kwalifikacji, których nie posiadają pozostali członkowie spółdzielni.
 7. Członkostwo w spółdzielni mogą także nabyć organizacje pozarządowe w rozumieniu przepisów o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. W takim przypadku nie stosuje się art. 182 § 1 Ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze.

§ 7

Spółdzielnia musi liczyć co najmniej 5 (pięciu) członków oraz nie więcej niż 50 (pięćdziesięciu) członków.

§ 8

1. Warunkiem przyjęcia na członka jest złożenie deklaracji przez przystępującego do Spółdzielni. Deklaracja powinna być złożona, pod rygorem nieważności, w formie pisemnej. Deklaracja powinna zawierać imię i nazwisko przystępującego do Spółdzielni, datę jego urodzenia, zawód, miejsce zamieszkania, ilość zadeklarowanych udziałów, datę i miejsce podpisania deklaracji oraz podpis składającego deklarację.
2. W formie pisemnej deklaruje się także dalsze udziały oraz wszystkie zmiany danych zawartych w deklaracji.
3. Członek może, w deklaracji lub w odrębnym pisemnym oświadczeniu złożonym Spółdzielni, wskazać osobę, której Spółdzielnia obowiązana będzie po jego śmierci wypłacić udziały. Prawo z tego tytułu nie należy do spadku.

§ 9

1. Uchwałę w sprawie przyjęcia lub odmowy przyjęcia w poczet członków spółdzielni podejmuje Walne Zgromadzenie w terminie 6 miesięcy od dnia złożenia deklaracji.
2. O uchwale o przyjęciu w poczet członków oraz o uchwale odmawiającej przyjęcia, zainteresowany powinien być zawiadomiony przez Walne Zgromadzenie pisemnie w ciągu dwóch tygodni od dnia jej powzięcia. Zawiadomienie o odmowie przyjęcia, wraz z uzasadnieniem i pouczeniem o trybie odwoławczym, powinno być przesłane listem poleconym.
3. Od uchwały Walnego Zgromadzenia, odmawiającej przyjęcia na członka spółdzielni, przy-

sługuje zainteresowanemu prawo odwołania się w formie pisemnej i w terminie dwóch tygodni od dnia otrzymania zawiadomienia o odmowie przyjęcia na członka.

4. Walne Zgromadzenie powinno rozpatrzyć wniesione odwołanie na swym najbliższym zebraniu, nie później jednak niż w ciągu miesiąca od daty wniesienia odwołania.
5. Zainteresowany ma prawo uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu przy rozpatrywaniu jego odwołania. O terminie Walnego Zgromadzenia należy zawiadomić odwołującego się w terminie 7 dni przed jego datą.
6. O ostatecznej decyzji Walnego Zgromadzenia w sprawie rozpatrzenia odwołania zainteresowany powinien być powiadomiony listem poleconym w terminie dwóch tygodni od dnia jej powzięcia.

§ 10

Członek Spółdzielni ma prawo do:

1. brania udziału w walnych zgromadzeniach,
2. wybierania i wybieralności do organów Spółdzielni,
3. zatrudnienia w Spółdzielni na zasadach określonych w statucie,
4. wynagrodzenia bieżącego za swoją pracę,
5. świadczeń socjalnych określonych przepisami ustawowymi,
6. korzystania wraz z członkami rodziny z urządzeń Spółdzielni oraz uczestniczenia w organizowanych przez Spółdzielnię imprezach socjalnych, oświatowo-kulturalnych, sportowych i turystycznych,
7. uzyskiwania od organów Spółdzielni informacji o jej stanie finansowym, działalności i zamierzeniach na przyszłość,
8. wglądu do rejestru członków, protokołów walnego zgromadzenia, sprawozdań Spółdzielni, w tym sprawozdań finansowych oraz protoko-

łów lustracji,

9. przedstawiania opinii, wniosków i postulatów w sprawie działalności Spółdzielni i jej organów.

§ 11

Członek Spółdzielni ma obowiązek:

1. uczestniczenia w realizacji zadań Spółdzielni,
2. stosowania się do postanowień statutu, regulaminów i uchwał organów Spółdzielni,
3. wpłacenia wpisowego oraz zadeklarowanych udziałów w sposób i terminach określonych w statucie,
4. podjęcia i wykonywania pracy w Spółdzielni
5. dbałości o dobro Spółdzielni, w szczególności o dobre imię i mienie Spółdzielni,
6. przestrzegania zasad współzycia społecznego oraz życzliwości, uczynności i koleżeńkości w stosunku do innych członków Spółdzielni.

§ 12

Członkostwo w Spółdzielni ustaje wskutek:

1. wystąpienia członka ze Spółdzielni,
2. wykluczenia członka,.
3. wykreślenia członka,
4. śmierci członka.

§ 13

1. Członek Spółdzielni może wystąpić z niej za wypowiedzeniem. Wypowiedzenie powinno być dokonane, pod rygorem nieważności, w formie pisemnej do Zarządu.
2. Rozwiązanie członkostwa następuje z upływem okresu wypowiedzenia. Okres wypowiedzenia wynosi jeden miesiąc i kończy się ostatniego dnia miesiąca.
3. Za datę wystąpienia uważa się następnny dzień po upływie okresu wypowiedzenia.

§ 14

1. Wykluczenie członka ze Spółdzielni może nastąpić w wypadku, gdy z jego winy dalsze pozostawanie w Spółdzielni nie da się pogodzić z postanowieniami statutu Spółdzielni lub z zasadami współzycia społecznego, a w szczególności:
 - a. w razie ciężkiego naruszenia przez członka obowiązków członkowskich, umyślnego działania na szkodę spółdzielni lub podjęcia zatrudnienia w innym zakładzie pracy,
 - b. z przyczyn uzasadniających według przepisów Kodeksu pracy rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika, jeżeli członek zatrudniony jest na podstawie spółdzielczej umowy o pracę.
2. Wykluczenie nie może nastąpić po upływie trzech miesięcy od uzyskania przez Spółdzielnię wiadomości o okolicznościach je uzasadniających.
3. Wykreślenie członka z rejestru członków może nastąpić tylko w wypadku, gdy:
 - a. członek nie jest zatrudniony w Spółdzielni przez okres dłuższy niż jeden rok z przyczyn nie zawinionych przez Spółdzielnię,
 - b. członek utracił całkowicie lub w znacznym stopniu zdolność do pracy, a Spółdzielnia nie może zatrudnić go na stanowisku, odpowiadającym jego ograniczonej zdolności do pracy,
 - c. członek utracił pełną zdolność do czynności prawnych.
4. Postanowienia ust. 3 dotyczą wszystkich członków, niezależnie od tego, na jakiej podstawie byli zatrudnieni.
5. Do okresu, o którym mowa w ust. 3 pkt. a, nie wlicza się okresu, w którym członek nie wykonywał pracy w Spółdzielni z powodu odbywania służby wojskowej, pełnienia z wyboru funkcji w innych organizacjach spółdzielczych albo

w organach władzy państwowej lub samorządu terytorialnego.

§ 15

Wykluczenie lub wykreślenie staje się skuteczne z chwilą doręczenia członkowi zawiadomienia o wykluczeniu lub wykreśleniu wraz z uzasadnieniem. Zawiadomienie dokonuje się na piśmie, które powinno zawierać także pouczenie o przysługującym wykluczonemu lub wykreślonemu członkowi prawie do odwołania się oraz terminie i trybie wniesienia odwołania. Zawiadomienie zwrócone na skutek nie zgłoszenia przez członka zmiany podanego przez niego adresu ma moc prawną doręczenia.

§ 16

Członka zmarłego skreśla się z rejestru członków Spółdzielni ze skutkiem od dnia, w którym nastąpiła śmierć.

CZĘŚĆ III

Postępowanie wewnątrzspółdzielcze

§ 17

Wykluczenia dokonuje Walne Zgromadzenie. Przed podjęciem uchwały o wykluczeniu, Walne Zgromadzenie Spółdzielni powinno wysłuchać wyjaśnień zainteresowanego członka.

§ 18

1. Członkowi, wykluczonemu z rejestru członków Spółdzielni, przysługuje prawo odwołania się do Walnego Zgromadzenia za pośrednictwem Zarządu. Termin wniesienia odwołania wynosi miesiąc i liczy się od daty doręczenia członkowi pisemnego zawiadomienia o wykluczeniu wraz z uzasadnieniem i pouczeniem w sprawie prawa odwołania.
2. Walne Zgromadzenie powinno rozpatrzyć od-

wołanie w terminie jednego miesiąca od daty jego wniesienia. O terminie i miejscu Walnego Zgromadzenia, które ma rozpatrzyć odwołanie, odwołujący się powinien być zawiadomiony na piśmie pod adresem wskazanym w odwołaniu, co najmniej na 7 dni przed tym terminem. Odwołujący się ma prawo być obecny podczas obrad na Walnym Zgromadzeniu przy rozpatrywaniu jego odwołania.

3. Odpis uchwały Walnego Zgromadzenia wraz z jej uzasadnieniem, Spółdzielnia obowiązana jest doręczyć odwołującemu się w terminie dwóch tygodni od daty podjęcia uchwały.

§ 19

1. O uchwałach organów spółdzielni w sprawach między członkiem a Spółdzielnią (także innych niż określone w § 18 ust. 1), zarząd Spółdzielni obowiązany jest zawiadomić członka na piśmie w terminie 14 dni od daty powzięcia uchwały, z podaniem jej uzasadnienia.
2. Od uchwały każdego organu spółdzielni, w sprawach pomiędzy członkiem a spółdzielnią, członek może odwołać się w trybie postępowania wewnątrzspółdzielczego do Walnego Zgromadzenia w terminie 14 dni od daty jej podjęcia.
3. Odwołanie wnosi się na piśmie do organu odwoławczego za pośrednictwem Zarządu.
4. Walne Zgromadzenie rozpatruje odwołanie w terminie 1 miesiąca od jego wniesienia przez zainteresowanego.
5. O terminie Walnego Zgromadzenia odwołujący winien być powiadomiony co najmniej na 7 dni przed jego terminem.
6. Termin wniesienia odwołania biegnie od dnia zawiadomienia członka o uchwale w sposób wskazany w niniejszym statucie. Pisemne zawiadomienie powinno zawierać pouczenie o prawie odwołania od uchwały w przewidzia-

nym terminie i o skutkach jego niezachowania.

§ 20

1. Członek może dochodzić swych roszczeń na drodze sądowej po wyczerpaniu postępowania wewnątrzspółdzielczego.
2. Jeśli członek wniósł odwołanie do Walnego Zebrania w sprawie dotyczącej wypowiedzenia lub rozwiązania spółdzielczej umowy o pracę, wypowiedzenia warunków pracy i płacy, wypowiedzenia warunków pracy i płacy, termin do wszczęcia postępowania przed sądem, określony w art. 197 § 1 Prawa spółdzielczego, biegnie od dnia doręczenia członkowi zawiadomienia wraz z uzasadnieniem powoduje przewidziane w art. 33 § 2 Prawa spółdzielczego zawieszenie biegu przedawnienia i terminów zawitych.

§ 21

Organ odwoławczy powinien rozpatrzyć odwołanie członka wniesione także po upływie terminu, jeżeli opóźnienie nie przekracza sześciu miesięcy, a odwołujący się usprawiedliwił je wyjątkowymi okolicznościami.

CZĘŚĆ IV

Wpisowe i udziały członkowskie

§ 22

Członek obowiązany jest wpłacić wpisowe oraz zadeklarować i wpłacić udziały, stosownie do postanowień niniejszego statutu.

§ 23

Wpisowe wynosi 10 zł i powinno być wpłacone w terminie miesiąca od daty zawiadomienia członka o przyjęciu go do Spółdzielni. Wpisowe nie podlega zwrotowi.

§ 24

Każdy członek, przystępując do Spółdzielni, winien zadeklarować i wpłacić przynajmniej jeden udział obowiązkowy w terminie 12 miesięcy od daty przyjęcia na członka. Udział obowiązkowy wynosi 100 zł. W razie nie wpłacania w terminie przez członka rat na udziały, Spółdzielnia przysługuje odsetki ustawowe od zaległych rat.

§ 25

1. Członek Spółdzielni uczestniczy w pokrywaniu jej strat do wysokości zadeklarowanych udziałów.
2. Członek Spółdzielni nie odpowiada wobec wierzycieli Spółdzielni za jej zobowiązania.

§ 26

Członek Spółdzielni nie może przed ustaniem członkostwa żądać zwrotu wpłat dokonanych na udziały. Zwrot tych wpłat następuje w ciągu miesiąca po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego za rok, w który członek zażądał zwrotu tych wpłat.

§ 27

Po ustaniu członkostwa, udziały byłego członka wypłaca się na podstawie zatwierdzonego sprawozdania finansowego za rok, w którym członek przestał należeć do Spółdzielni, w całości, jednorazowo, w terminie jednego miesiąca od daty zatwierdzenia tego sprawozdania.

§ 28

1. Członek nie może żądać zwrotu udziałów w takiej części, w jakiej zostały one przeznaczone na pokrycie strat Spółdzielni.
2. Byłemu członkowi nie przysługuje prawo do funduszu zasobowego oraz do innego majątku Spółdzielni w okresie jej działalności.

CZĘŚĆ V

Organy spółdzielni

§ 29

Organami spółdzielni są:

- a) Walne Zgromadzenie
- b) Zarząd

§ 30

Wybory do organów spółdzielni, o których mowa w paragrafie poprzedzającym, dokonywane są w głosowaniu tajnym spośród nieograniczonej liczby kandydatów. Odwołanie członka organu następuje także w głosowaniu tajnym.

§ 31

rzy obliczaniu większości głosów dla podjęcia uchwały przez organ spółdzielni, oblicza się głosy oddane za i przeciw uchwale.

A. Walne Zgromadzenie

§ 32

Walne Zgromadzenie jest najwyższym organem Spółdzielni. Członek może brać udział w Walnym zgromadzeniu tylko osobiście. W Walnym Zgromadzeniu mają prawo uczestniczyć z głosem doradczym przedstawiciele związku rewizyjnego, w którym spółdzielnia jest zrzeszona i przedstawiciele Krajowej Rady Spółdzielczej.

§ 33

Do wyłącznej właściwości Walnego Zgromadzenia należą:

1. uchwalanie kierunków rozwoju działalności gospodarczej oraz społecznej i kulturalnej,
2. rozpatrywanie sprawozdań Zarządu, zatwierdzanie sprawozdań rocznych i sprawozdań finansowych oraz podejmowanie uchwał co do wniosków członków spółdzielni

- lub Zarządu w tych sprawach i udzielania absolutorium członkom Zarządu,
3. rozpatrywanie wniosków, wynikających z przedstawionego protokołu polustracyjnego z działalności spółdzielni oraz podejmowanie uchwał w tym zakresie,
4. podejmowanie uchwał w sprawie przekazania nadwyżki bilansowej na fundusz zasobowy lub sposobu pokrycia strat,
5. podejmowanie uchwał w sprawie zbycia nieruchomości, zbycia zakładu lub innej wyodrębnionej jednostki organizacyjnej,
6. podejmowanie uchwał w sprawie przystąpienia do innych struktur i związków oraz występowania z nich,
7. oznaczenie najwyższej sumy zobowiązań, jaką spółdzielnia może zaciągnąć,
8. podejmowanie uchwał w sprawie połączenia się spółdzielni, podziału spółdzielni oraz likwidacji spółdzielni,
9. rozpatrywanie w postępowaniu wewnątrzspółdzielczym odwołań od uchwał Zarządu,
10. uchwalanie zmian statutu,
11. wybór delegatów na zjazd związku, w którym spółdzielnia jest zrzeszona,
12. uchwalanie planów gospodarczych i programów działalności społecznej i kulturalnej,
13. zatwierdzenie struktury organizacyjnej Spółdzielni,
14. rozpatrywanie skarg na działalność Zarządu,
15. podejmowanie uchwał w sprawach czynności prawnych, dokonywanych między Spółdzielnią a członkiem Zarządu lub dokonywanych przez Spółdzielnię w interesie członka Zarządu oraz reprezentowanie Spółdzielni przy czynnościach; do reprezentowania Spółdzielni wystarczy dwóch członków walnego zgromadzenia przez nią upoważnionych,
16. rozpatrywanie odwołań od wykluczeń z członkostwa,

17. zatwierdzanie struktury organizacyjnej Zarządu.

§ 34

1. Walne Zgromadzenie zwoływane jest przez Zarząd przynajmniej raz na rok, oraz w ciągu 6 miesięcy po upływie roku obrachunkowego,
2. Walne Zgromadzenie może być zwołane przez Zarząd z ważnych powodów w każdym czasie,
3. Zarząd zobowiązany jest zwołać nadzwyczajne Walne Zgromadzenie na żądanie co najmniej 1/5 liczby członków, nie mniej jednak niż 3 członków.

§ 35

O czasie, miejscu i porządku obrad Walnego Zgromadzenia, Zarząd zawiadamia członków spółdzielni osobiście za potwierdzeniem powiadomienia lub listem poleconym, co najmniej na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

§ 36

Walne Zgromadzenie otwiera Prezes, a w przypadku jego nieobecności inny członek Zarządu, a prowadzi przewodniczący wybrany przez to Zgromadzenie

§ 37

Uchwały podejmowane są zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania.

§ 38

Należy zachować wymaganie kwalifikowanej większości głosów w następujących przypadkach:

1. zmiana statutu – 2/3 oddanych głosów przy obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania,
2. połączenie i podzielenie spółdzielni – 2/3 oddanych głosów przy obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania,

3. wykluczenia członka – połowa oddanych głosów przy obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania,
4. postawienia spółdzielni w stan likwidacji – 3/4 oddanych głosów przy obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania,
5. przywrócenia działalności spółdzielni, postawionej poprzednio w stan likwidacji – 3/4 oddanych głosów przy obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania.

§ 39

Głosowanie podczas Walnego Zgromadzenia odbywa się jawnie, z wyjątkiem wyboru i odwołania członków organów spółdzielni.

§ 40

Na żądanie 2/3 członków, obecnych na Walnym Zgromadzeniu, zarządza się głosowanie tajne w sprawach objętych porządkiem obrad.

§ 41

Z posiedzenia Walnego Zgromadzenia sporządza się protokół. Protokół podpisuje przewodniczący Walnego Zgromadzenia i sekretarz.

§ 42

Protokół winien zawierać: stwierdzenie, że Walne Zgromadzenie zostało zwołane prawidłowo i było zdolne do podejmowania uchwał, streszczenie przebiegu obrad, dokładną treść podjętych uchwał z podaniem wyników i sposobu głosowania.

B. Zarząd

§ 43

Zarząd kieruje działalnością spółdzielni i reprezentuje ją na zewnątrz. Do Zarządu należy podejmowanie decyzji niezastrzeżonych do właściwości innych organów Spółdzielni, a w szczególności:

1. bieżące kierowanie sprawami gospodarczymi i organizacyjnymi Spółdzielni,
2. opracowanie projektów planów działalności gospodarczej i społeczno - kulturalnej Spółdzielni,
3. reprezentowanie Spółdzielni w sądach, urzędach i wobec osób trzecich, zawieranie umów w imieniu Spółdzielni w granicach jej statutowej działalności,
4. zatrudnianie i zwalnianie pracowników na podstawie przepisów prawa pracy,
5. opracowanie projektów regulaminów wewnętrznych Spółdzielni,
6. zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy w Spółdzielni,
7. zwoływanie Walnych Zgromadzeń,
8. proponowanie zmian struktury organizacyjnej Spółdzielni,
9. podejmowanie, niezastrzeżonych dla Walnego Zgromadzenia, decyzji w sprawie nabycia i zbycia składników majątkowych,
10. składanie Walnemu Zgromadzeniu sprawozdań z działalności Spółdzielni oraz jej stanu organizacyjnego i gospodarczego,
11. prowadzenie biura Spółdzielni oraz jej rejestrów, ksiąg i rachunków,
12. prowadzenie merytorycznej i organizacyjno-technicznej obsługi organów Spółdzielni,
13. podejmowanie decyzji w sprawach niecierpiących zwłoki lub uzasadnionych koniecznością gospodarczą, na podstawie upoważnienia przez Walne Zgromadzenie,
14. wykonywanie innych obowiązków, wynikających z postanowień Statutu.

§ 44

1. Zarząd składa się z trzech osób w tym Prezesa i dwóch członków, wybieranych przez Walne Zgromadzenie w głosowaniu tajnym.
2. Walne Zgromadzenie może odwołać tych

członków Zarządu, którym nie udzielono absolutorium. Odwołanie powinno zawierać pisemne uzasadnienie. Uzasadnienie na piśmie powinno być doręczone, wraz z odwołaniem, w ciągu 7 dni od dnia podjęcia takiej uchwały.

§ 45

1. Członek Zarządu, wybierany przez Walne Zgromadzenie, może być zawieszony w czynnościach przez Walne Zgromadzenie, jeżeli jego działalność jest sprzeczna z przepisami prawa lub statutu.
2. Członka zawieszono powiadamia się niezwłocznie w formie pisemnej o jego zawieszeniu z podaniem przyczyn zawieszenia.

§ 46

1. Walne Zgromadzenie, dokonując wyboru Prezesa Zarządu i Zastępców Prezesa, może podjąć uchwałę, że:
 - 1) bieżącą działalnością gospodarczą Spółdzielni kieruje, w ramach uchwał Zarządu, Prezes Zarządu,
 - 2) zastępcy Prezesa Zarządu są jego zastępcami także w zakresie kierowania bieżącą działalnością gospodarczą Spółdzielni. Z osobami tymi Rada zawiera stosowną spółdzielczą umowę o pracę.
2. Jeżeli Walne Zgromadzenie nie podejmie uchwały przewidzianej w ust. 1, kierownika bieżącej działalności gospodarczej powołuje Zarząd.
3. Osoba, kierująca bieżącą działalnością gospodarczą Spółdzielni, jest kierownikiem Spółdzielni, jako zakładu pracy, w rozumieniu przepisów Kodeksu pracy.

§ 47

1. Zarząd może udzielić jednemu z członków Za-

rządu lub innej osobie pełnomocnictwa do dokonywania czynności prawnych, związanych z kierowaniem bieżącą działalnością gospodarczą Spółdzielni lub jej wyodrębnionej organizacyjnie i gospodarczo jednostki, a także pełnomocnictwa do dokonywania czynności określonego rodzaju lub czynności szczególnych.

2. Udzielenie pełnomocnictwa do dokonywania czynności prawnych, związanych z kierowaniem bieżącą działalnością gospodarczą Spółdzielni osobie nie będącej członkiem Zarządu (§ 46 ust. 2), wymaga uprzedniej zgody Walnego Zgromadzenia.

§ 48

1. Oświadczenie woli Spółdzielni składają dwaj członkowie Zarządu lub jeden członek Zarządu i pełnomocnik.
2. Oświadczenia, o których mowa w ust. 1, składa się w ten sposób, że pod nazwą Spółdzielni osoby, upoważnione do ich składania, zamieszczają swoje podpisy.
3. Oświadczenie pisemne, skierowane do Spółdzielni, a złożone w jej lokalu albo jednemu z członków Zarządu lub pełnomocnikowi, ma skutek prawny względem Spółdzielni.
4. Sumę zobowiązań, możliwych do zaciągnięcia przez Zarząd bez zgody Walnego Zgromadzenia, ogranicza się do kwoty 5.000 zł (pięć tysięcy złotych).

§ 49

Tryb pracy Zarządu oraz zakres czynności Prezesa Zarządu, każdego z Zastępców Prezesa i pozostałych członków Zarządu, określa regulamin Zarządu, uchwalony przez Zarząd i zatwierdzony przez Walne Zgromadzenie.

**C. Przepisy wspólne
Walnego Zgromadzenia i Zarządu**

§ 50

W przypadku, gdy członek Zarządu złamie zakaz konkurencji, najbliższe Walne Zgromadzenie, bez potrzeby dowiedzenia szkody lub działania zawinonego, odwoła go z udziału w organie spółdzielni. Dotyczy to również uczestnictwa członka Zarządu jako współnika lub członka władzy w podmiotach gospodarczych, prowadzących konkurencyjną działalność. Jeżeli w powyższej sprawie Walne Zgromadzenie podejmuje uchwałę o zawieszeniu członka Zarządu w pełnieniu czynności, w dalszej kolejności rozstrzygnie o uchyleniu zawieszenia bądź odwołaniu, w terminie nieprzekraczającym 1 miesiąca od dnia zawieszenia.

§ 51

Członek spółdzielni winny czynu lub zaniebdania, przez które spółdzielnia poniosła szkodę, odpowiada za nie osobiście.

§ 52

Do odpowiedzialności członków Zarządu mają odpowiednio zastosowanie przepisy Kodeksu Pracy o odpowiedzialności materialnej pracowników. W wypadkach, w których przepisy te przewidują górną granicę odszkodowania, wynosi ono w stosunku do członków Zarządu, niezatrudnionych w spółdzielni, kwotę trzykrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w spółdzielni za ostatni kwartał.

**CZĘŚĆ VI
Gospodarka spółdzielni**

§ 53

Spółdzielnia prowadzi działalność gospodarczą, któ-

rej rodzaje zostały wymienione w § 4 niniejszego statutu, na zasadach rachunku ekonomicznego, przy zapewnieniu korzyści członkom spółdzielni.

§ 54

Spółdzielnia odpowiada za swoje zobowiązania całym majątkiem.

§ 55

Spółdzielnia tworzy następujące fundusze własne:

1. fundusz udziałowy, powstający z wpłat udziałów członkowskich, odpisów na udziały członkowskie lub innych źródeł określonych w odrębnych przepisach,
2. fundusz zasobowy, powstający z wpłat przez członków wpisowego, nadwyżki bilansowej lub innych źródeł określonych w odrębnych przepisach, w tym dotacji z Funduszu Pracy lub innych organizacji rządowych, pozarządowych i jednostek samorządu terytorialnego,
3. fundusz inwestycyjny.

§ 56

Zysk Spółdzielni, po pomniejszeniu o podatek dochodowy i inne obciążenia obowiązkowe, wynikające z odrębnych przepisów ustawowych stanowi nadwyżkę bilansową.

§ 57

1. Nadwyżka bilansowa podlega podziałowi na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia i jest przeznaczana na:
 - a. zwiększenie funduszu zasobowego – nie mniej niż 40 %,
 - b. cele, o których mowa w art. 4 ust. 2 – nie mniej niż 40%,
 - c. fundusz inwestycyjny.
2. Nadwyżka bilansowa nie może podlegać podziałowi pomiędzy członków spółdzielni

socjalnej, w szczególności nie może być przeznaczona na zwiększenie funduszu udziałowego, jak również nie może być przeznaczona na oprocentowanie udziałów.

§ 58

Działalność spółdzielni jest finansowana ze środków własnych, które mogą być uzupełnione kredytami bankowymi, dotacjami i innymi środkami finansowymi.

§ 59

1. Spółdzielnia prowadzi rachunkowość na zasadach określonych odrębnymi przepisami.
2. Rokiem obrachunkowym w spółdzielni jest rok kalendarzowy. Po zakończeniu roku Zarząd sporządza bilans oraz rachunek wyników, a także sprawozdanie roczne i przedkłada je Walnemu Zgromadzeniu w terminie 6 miesięcy po zakończeniu roku.
3. Roczne sprawozdania finansowe spółdzielni podlegają badaniu pod względem rzetelności i prawidłowości. Uchwałę w tym zakresie podejmuje Walne Zgromadzenie.
4. W latach, w których zgodnie z wymogami statutu, przeprowadzone jest lustracyjne badanie legalności, gospodarności i rzetelności działania spółdzielni, do rocznego sprawozdania z działalności i sprawozdania finansowego należy obowiązkowo dołączyć opinię biegłego rewidenta.
5. Roczne sprawozdania spółdzielni, łącznie ze sprawozdaniem finansowym i opinią rewidenta, jeżeli podlega ono obowiązkowemu badaniu, Zarząd podaje do wiadomości członkom spółdzielni, poprzez wyłożenie w lokalu spółdzielni, co najmniej 2 tygodnie przed terminem Walnego Zgromadzenia, w celu umożliwienia zapoznania się z tymi dokumentami.

§ 60

Straty bilansowe pokrywa się z funduszu zasobowego. Jeżeli fundusze własne nie wystarczają na pokrycie strat, Walne Zgromadzenie może podjąć uchwałę zobowiązującą członków do wcześniejszego wpłacenia udziałów niż to przewiduje statut.

**CZĘŚĆ VII
Lustracja**

§ 61

Spółdzielnia poddawana jest lustracji przynajmniej co 3 lata.

§ 62

1. Lustracja obejmuje badanie legalności, gospodarności i rzetelności całości działania spółdzielni.
2. Lustracja może być przeprowadzona na żądanie Walnego Zgromadzenia lub 1/5 członków spółdzielni. Lustrator zobowiązany jest do zachowania tajemnicy. Zarząd przedstawia protokoły lustracji Walnemu Zgromadzeniu, a na żądanie członka obowiązany jest udostępnić protokoły do wglądu.

**CZĘŚĆ VIII
Łączenie się spółdzielni, podział,
likwidacja i upadłość**

§ 63

Spółdzielnia może połączyć się z inną spółdzielnią socjalną wyłącznie na podstawie uchwały Walnych Zgromadzeń łączących się spółdzielni lub podzielić się na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia w ten sposób, że z jej wydzielonej części zostaje utworzona nowa spółdzielnia socjal-

na. Uchwały Walnych Zgromadzeń w wymienionych sprawach, podejmowane są większością głosów, określoną w ustawie „Prawo Spółdzielcze”.

§ 64

Postępowanie w przedmiocie wykonania uchwały Walnego Zgromadzenia odnośnie połączenia się spółdzielni, prowadzone jest zgodnie z wymogami ustawy „Prawo Spółdzielcze”.

§ 65

Spółdzielnia przechodzi w stan likwidacji w przypadkach określonych w: art. 113 § 1 pkt 1 i 3, Ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze oraz w art. 18 pkt 1, pkt 2, pkt 3, pkt 4, Ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych.

§ 66

1. Związek rewizyjny ma prawo zgłoszenia do rejestru otwarcia likwidacji spółdzielni w przypadku, gdy nie uczynili tego zarząd lub likwidator.
2. Związek rewizyjny, w którym spółdzielnia jest zrzeszona, może podjąć uchwałę o postawieniu spółdzielni w stan likwidacji, jeżeli:
 - a. działalność spółdzielni wykazuje rażące i uporczywe naruszenie prawa lub postanowień statutu,
 - b. spółdzielnia została zarejestrowana z naruszeniem prawa,
 - c. spółdzielnia co najmniej od roku nie prowadzi działalności gospodarczej.

§ 67

Zarząd lub likwidator, uchwałę o przywróceniu działalności spółdzielni, powinni zgłosić niezwłocznie do rejestru, dołączając odpis protokołu Walnego Zgromadzenia.

§ 68

Roszczenia byłego członka (jego spadkobiercy lub następcy prawnego) do części funduszu zasobowego i innego majątku spółdzielni, są zaspokajane w postępowaniu likwidacyjnym, jako wskazane w art. 125 § 1 pkt. 4 „Prawa Spółdzielczego” inne należności.

§ 69

Spółdzielnia zostaje postawiona w stan upadłości uchwałą Walnego Zgromadzenia w razie jej niewypłacalności (tj. jeżeli wartość jej zobowiązań przekracza wartość aktywów, a nie istnieje możliwość wskazania sposobu zmiany sytuacji) oraz na zasadach określonych w ustawie - Prawo upadłościowe.

§ 70

Niewypłacalność spółdzielni zachodzi w razie:

1. trwałego zaprzestania płacenia długów,
2. gdy majątek nie wystarcza na zaspokojenie długów.

§ 71

W przypadku niewypłacalności Spółdzielni Walne Zgromadzenie może podjąć uchwałę o jej dalszym istnieniu tylko wtedy, jeżeli wskaże środki umożliwiające wyjście ze stanu niewypłacalności.

§ 72

Sąd może zarządzić postawienie Spółdzielni w stan upadłości, pomimo uchwały Walnego Zgromadzenia o dalszym jej istnieniu.

§ 73

Do postępowania upadłościowego, oprócz przepisów ustawy Prawo Spółdzielcze, stosuje się również przepisy Prawa upadłościowego.

**CZĘŚĆ IX
Postanowienia końcowe**

§ 74

W sprawach nieuregulowanych niniejszym statutem zastosowanie mają przepisy ustawy Prawo Spółdzielcze i inne obowiązujące akty prawne.

§ 75

półdzielnia zamieszcza ogłoszenie, przewidziane w przepisach prawa, w Monitorze Spółdzielczym, wydawanym przez Krajową Radę Spółdzielczą.

Członkowie Spółdzielni Socjalnej .. w :

III. DZIAŁALNOŚĆ SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ

1. Fundusze spółdzielni

Przy omawianiu działalności spółdzielni socjalnych warto zwrócić uwagę na kilka pojęć.

A) Czym jest nadwyżka bilansowa spółdzielni?

Jest to zysk spółdzielni po pomniejszeniu o podatek dochodowy i inne obciążenia obowiązkowe, wynikające z odrębnych przepisów ustawowych. W spółdzielni socjalnej nadwyżka bilansowa nie może podlegać podziałowi między członków spółdzielni, nie może być przeznaczona na zwiększenie funduszu udziałowego, nie może być też przeznaczona na oprocentowanie udziałów. Nadwyżka bilansowa jest przeznaczana na:

- a) zwiększenie funduszu zasobowego – nie mniej niż 40%,
- b) cele reintegracyjne – nie mniej niż 40%,
- c) fundusz inwestycyjny.

B) Jakie są fundusze w Spółdzielni

- a) fundusz udziałowy,
- b) fundusz zasobowy,
- c) fundusz inwestycyjny.

Spółdzielnia może tworzyć także inne fundusze, np. fundusz reintegracyjny

Co to jest fundusz udziałowy?

Jest to fundusz, tworzony z wpłat zadeklarowanych przez członków spółdzielni i odzwierciedla część jej majątku. Fundusz udziałowy podlega zwrotowi w chwili wystąpienia członka ze spółdzielni lub jej rozwiązania. Obok funduszu zasobowego, stanowi podstawowe źródło finansowania majątku spółdzielni.

Powstaje z:

1. wpłat udziałów członkowskich,
2. odpisów na udziały członkowskie z podziału nadwyżki bilansowej,
3. innych źródeł, określonych w odrębnych przepisach.

Wykorzystuje się go na:

- a) wycofane udziały przez członków spółdzielni,
- b) pokrycie straty bilansowej, jeżeli wartość funduszu zasobowego jest niewystarczająca.

Co to jest fundusz zasobowy?

Jest to fundusz spółdzielni, który powstaje z wpłat wpisowych, dokonanych przez członków spółdzielni i z części zysku nadwyżki bilansowej. Nie podlega podziałowi między członków, a w chwili likwidacji spółdzielni jest przeznaczony na cele spółdzielni lub cele społeczne (stąd dawna nazwa – fundusz społeczny). Jest, obok funduszu udziałowego, źródłem finansowania spółdzielni.

Powstaje z:

- a) wpłat wpisowego,
- b) części nadwyżki bilansowej (dochodu ogólnego),
- c) darowizn i spadków,
- d) zapisów dokonanych na rzecz spółdzielni,
- e) innych źródeł, określonych w odrębnych przepisach.

W razie wystąpienia w spółdzielni strat są one pokrywane w pierwszej kolejności z funduszu zasobowego, w przypadku jego niewystarczalności również z funduszu udziałowego.

2. Finansowanie spółdzielni socjalnej

Istotnym elementem polityki państwa jest instrumentarium finansowe, wspierające rozwój spółdzielczości socjalnej. Istnieje szereg możliwości wsparcia podmiotów ekonomii społecznej, w tym również spółdzielni socjalnych, realizujących różne usługi społeczne i działania rynkowe.

GLÓWNE ELEMENTY WSPARCIA SPÓŁDZIELNI SOCJALNYCH:

- możliwość jednorazowego otrzymania środków z Funduszu Pracy na podjęcie działalności gospodarczej w formie spółdzielni w wysokości nieprzekraczającej 4-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia na każdego członka-założyciela spółdzielni socjalnej oraz 3-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia na każdego członka przystępującego do już istniejącej spółdzielni socjalnej;
- możliwość jednorazowego otrzymania środków z Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych przez osoby niepełnosprawne na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej w wysokości nieprzekraczającej 15-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia, pod warunkiem, iż nie otrzymały one innych środków publicznych na ten cel;
- zwolnienie z opłat za wnioski o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego oraz od wniosków o zmiany wpisu;
- zwolnienie z opłat za ogłoszenie wpisów w Monitorze Sądowym i Gospodarczym;
- możliwość ubiegania się o sfinansowanie ze środków Funduszu Pracy składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe osób, o których mowa w art. 4 ust.1, Ustawy o spółdzielniach socjalnych, w pełnej wysokości przez okres 24 miesięcy od dnia zatrudnienia oraz w połowie wysokości przez kolejne 12 miesięcy;
- możliwość ubiegania się o zaliczkę na opłacenie składek, o których mowa powyżej;
- możliwość ubiegania się o wsparcie ze strony jednostek samorządu terytorialnego, w szcze-

gólności: dotacje, pożyczki, poręczenia, usługi lub doradztwo w zakresie finansowym, księgowym, ekonomicznym, prawnym i marketingowym, zrefundowanie kosztów lustracji;

- możliwość skorzystania z preferencyjnego traktowania w ramach postępowań z zakresu zamówień publicznych dzięki wprowadzeniu do ustawy Prawo zamówień publicznych tzw. klauzul społecznych;
- zwolnienie z podatku dochodowego od dochodów wydatkowanych w danym roku podatkowym na cele związane z reintegracją społeczno-zawodową członków spółdzielni, w części niezaliczonej do kosztów uzyskania przychodów;
- wsparcie ze strony wolontariuszy, którzy mogą na rzecz spółdzielni socjalnej wykonywać świadczenia, odpowiadające świadczeniu pracy na zasadach określonych w Ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Dodatkową formą wsparcia spółdzielczości socjalnej są programy realizowane od 2005r. przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Polegają one na wyłonieniu w trybie konkursowym podmiotów, których zadaniem jest udzielanie wszechstronnego wsparcia osobom zainteresowanym założeniem spółdzielni socjalnej oraz spółdzielniom już istniejącym. W 2005 r. powstały cztery Regionalne Fundusze Ekonomii Społecznej, od 2006 r. do 2009 r. corocznie ogłaszany był konkurs na Ośrodki Wsparcia Spółdzielczości Socjalnej (OWSS).

Kolejnym instrumentem finansowym jest Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL), finansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego. Tutaj znajdziemy programy, adresowane do osób bezrobotnych i niepracujących, mające służyć ich aktywizacji zawodowej. Działania te realizowane są w ramach Priorytetu VI – „Rynek pracy otwarty dla wszystkich”. Jedno z działań tego Priorytetu - „Działanie 6.2. Wsparcie oraz promocja przed-

siębiorczości i samozatrudnienia”, ma na celu promowanie postaw przedsiębiorczych oraz wspieranie rozwiązań i inicjatyw, służących tworzeniu nowych miejsc pracy w obszarze przedsiębiorczości i samozatrudnienia. Dla realizacji tego celu przewidziany został specjalny zestaw form i instrumentów wsparcia, adresowanych do osób fizycznych zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą, w tym w formie spółdzielni lub spółdzielni socjalnej.

W ramach Priorytetu VII PO KL – „Promocja integracji społecznej”, przewidziano wsparcie infrastrukturalne dla podmiotów ekonomii społecznej. Wsparcie to realizowane jest w ramach Działania 7.2. – Poddziałanie 7.2.2. – „Wsparcie ekonomii społecznej”, które polega na wyłonieniu, na poziomie regionalnym, realizatorów (beneficjentów) projektów, którymi mogą być wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy to osób, prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), które pełnić będą rolę instytucji otoczenia sektora ekonomii społecznej, świadczących kompleksowo następujące usługi: prawne, księgowo-marketingowe; doradztwo finansowe, doradztwo (indywidualne i grupowe) oraz szkolenia, umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej; rozwój partnerstwa lokalnego na rzecz rozwoju ekonomii społecznej; promocję ekonomii społecznej i zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej. W ramach tego Priorytetu możliwe jest także wsparcie finansowe nowo powstających spółdzielni socjalnych.

Kolejnym systemowym elementem wsparcia jest Program Operacyjny – Fundusz Inicjatyw Obywatelskich 2008-2013, w ramach którego wyodrębniono Priorytet IV – „Rozwój przedsiębiorczości

socjalnej”, w ramach którego możliwe jest m.in. uzyskanie dofinansowania na realizację projektów w zakresie promocji nowych form gospodarowania i tworzenia własnych miejsc pracy, w tym spółdzielczości socjalnej. Spółdzielnie socjalne są uprawnione do aplikowania o dofinansowanie w ramach wszystkich priorytetów PO FIO.

Innym instrumentem wsparcia są klauzule społeczne, wprowadzone 16 lipca 2009 r. do Ustawy o zamówieniach publicznych z 29 stycznia 2004 r. Nowelizacja ustawy Prawo zamówień publicznych umożliwiła zamawiającym wykorzystywanie klauzul społecznych w specyfikacji lub w ogłoszeniu o zamówieniu.

Klauzule społeczne to instrumenty polityki społecznej, które dają możliwość instytucjom zamawiającym usługi do ustalenia w specyfikacji zamówienia o charakterze społecznym lub środowiskowym. W ramach ustalonej klauzuli społecznej zamawiający może wymagać, aby praca wykonywana była przez konkretne grupy osób np. zagrożonych wykluczeniem społecznym. Postawienie dodatkowych wymagań w specyfikacji ma zachęcać wykonawców do organizacji dodatkowych szkoleń dla pracowników, zatrudniania osób mających trudności w integracją społeczną, zwalczania bezrobocia czy dbania o ochronę środowiska. Zamawiający może wymagać w zamówieniu, by było ono realizowane przez osoby bezrobotne, młodocianych w celu przygotowania zawodowego, osób niepełnosprawnych, bezdomnych, uzależnionych od alkoholu lub narkotyków po zakończeniu przez nich psychoterapii, chorych psychicznie, zwalnianych z zakładów karnych czy uchodźców. Jest to szansa na wzmocnienie pozycji spółdzielni socjalnych w przetargach ogłaszanych przez na przykład przez samorządy Szcze-

gólów zapisy dotyczące klauzul społecznych zamieszczone są w Zaleceniach Ministra Rozwoju Regionalnego oraz Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych dotyczących stosowania „klauzul społecznych” w zamówieniach publicznych.

3. Łączenie i podział spółdzielni socjalnej

ŁĄCZENIE SIĘ SPÓŁDZIELNI SOCJALNYCH

Spółdzielnia socjalna na każdym etapie swojej działalności może połączyć się z inną spółdzielnią socjalną na podstawie uchwał Walnych Zgromadzeń łączących się spółdzielni, podjętych większością 2/3 głosów.

Uchwały te powinny zawierać:

- wskazanie spółdzielni przejmującej,
- przyjęcie statutu, stanowiącego podstawę dalszej działalności (statut nie może ingerować w nabyte prawa majątkowe członków spółdzielni),
- datę połączenia.

Od chwili połączenia członkowie spółdzielni przejmowanej stają się członkami spółdzielni przejmującej majątek spółdzielni przejmowanej, a jej wierzyciele i dłużnicy przechodzą na spółdzielnię przejmującą.

PODZIAŁ SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ

Spółdzielnia socjalna może podzielić się na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia, podjętej większością 2/3 głosów. W wyniku podziału mogą powstać wyłącznie spółdzielnie socjalne.

4. Likwidacja spółdzielni socjalnej

Spółdzielnia socjalna przechodzi w stan likwidacji w sytuacji gdy:

- zaprzestaje używania w nazwie oznaczenia „Spółdzielnia Socjalna”,
- liczba członków spółdzielni jest mniejsza niż 5 lub większa niż 50, z zastrzeżeniem art. 5, ust. 3 Ustawy o spółdzielniach socjalnych,
- nieprzerwanie, przez okres 3 miesięcy, był przekroczony limit osób, o których mowa w art. 5, ust. 5 Ustawy o spółdzielniach socjalnych (tzw. „fachowców”),
- doszło do naruszenia zasad podziału nadwyżki bilansowej,
- upłynął okres, na który w myśl statutu powołano spółdzielnię (w przypadku spółdzielni powołanych na czas określony),
- na dwóch, kolejno po sobie następujących (w odstępie co najmniej dwóch tygodni) Walnych Zgromadzeniach, podjęto zgodne uchwały większością 3/4 głosów.

Środki, pozostałe po likwidacji spółdzielni socjalnej, która korzystała ze środków publicznych, po spłaceniu zobowiązań, złożeniu do depozytu stosownych sum zabezpieczających należności sporne oraz po wydzieleniu części przeznaczanej na wypłatę udziałów, w wysokości nie większej niż 20%, zostają podzielone pomiędzy członków spółdzielni socjalnej, zaś ich pozostała część przekazana jest na Fundusz Pracy.

W sytuacji, gdy likwidowana spółdzielnia socjalna nie korzystała ze środków Funduszu Pracy, środki te w całości dzieli się pomiędzy jej członków lub też, w drodze uchwały Walnego Zgromadzenia, środki te przekazuje się na rzecz organizacji pozarządowych, realizujących zadania wynikające z Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, właściwego związku rewizyjnego spółdzielni socjalnych lub innych spółdzielni socjalnych.

IV. JAK OSIĄGNĄĆ SUKCES W SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ

Spółdzielnie socjalne są atrakcyjną formą działalności gospodarczej, szczególnie dla osób, które mają problemy ze znalezieniem pracy, ale także dla osób, które z różnych względów obawiają się pracy na własny rachunek. W porównaniu ze zwykłymi firmami, spółdzielnie i spółdzielcy mają przywileje, ulgi oraz ułatwienia zarówno podczas procesu rejestracji, jak i właściwej działalności.

Trudno wskazać jednoznacznie, co decyduje o sukcesie i jak go osiągnąć. Sukces zawsze jest składówką kilku czynników, jednak można określić kilka „żelaznych” zasad, o których należy pamiętać przy zakładaniu i pracy w spółdzielni socjalnej.

ZASADY DOBREJ SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ:

Zasada nr 1:

zasada dobrowolnego i otwartego członkostwa - oznacza, że członkiem spółdzielni zostaje się z dobrej woli. Do spółdzielni socjalnej może przystąpić każda osoba bez względu na płeć, rasę, przekonania religijne i polityczne;

Zasada nr 2:

zasada demokratycznej kontroli członkowskiej - oznacza, że każdy z członków spółdzielni jest w równej mierze uprawniony do aktywnego uczestnictwa w procesie decyzyjnym spółdzielni;

Zasada nr 3:

zasada ekonomicznego uczestnictwa członków - oznacza że każdy z założycieli czy członków jest zobowiązany do wniesienia wkładu finansowego;

Zasada nr 4:

zasada autonomii - oznacza, że spółdzielnia socjalna jest niezależnym podmiotem, który o swojej

działalności decyduje poprzez swoich członków;

Zasada nr 5:

zasada kształcenia, szkolenia i informacji - oznacza, że spółdzielnia stara się zapewnić swoim członkom możliwości podwyższania kwalifikacji i dokształcania. W ten sposób dba o rozwój zawodowy członków i całej spółdzielni;

Zasada nr 6:

zasada współpracy pomiędzy spółdzielniami - oznacza, że spółdzielnia, aby podnieść efektywność swoich przedsięwzięć i działalności oraz dla umocnienia ruchu spółdzielczego może podejmować współpracę z innymi podmiotami;

Zasada nr 7:

zasada troski o społeczność lokalną - oznacza, że spółdzielnia powinna przywiązywać szczególną uwagę i troskę do rozwoju społeczności, w której działa.

Przy podejmowaniu decyzji o rozpoczęciu działalności musimy ustalić:

- co mamy zamiar robić?
- ile musimy zainwestować?
- jaka jest konkurencja na rynku?
- kto może nam pomóc?
- skąd wziąć środki na rozpoczęcie działalności?
- koncepcję działania
- rzetelny biznes plan

BIZNES PLAN

Dobrze opracowany biznes plan to podstawa do rozpoczęcia każdej formy działalności gospodarczej, także spółdzielni socjalnej. Przy tworzeniu biznes planu członkowie spółdzielni powinni określić następujące kwestie:

- rodzaj działalności gospodarczej,
- kalkulacja kosztów związanych z podjęciem działalności,
- źródła finansowania (szczególnie w kontekście rozpoczęcia działalności, zanim spółdzielnia zacznie przynosić dochody),
- działania, konieczne do podjęcia w związku z planowanym rozpoczęciem działalności tj. np. ewentualne szkolenia i kursy dla członków spółdzielni, pozyskanie lokalu, uzyskanie niezbędnych pozwoleń i certyfikatów,
- szczegółowe określenie wydatków,
- określenie planowanych przychodów,
- określenie wskaźników ekonomicznych prowadzonej działalności (przewidywane efekty ekonomiczne),
- określenie ewentualnej formy zabezpieczenia działań spółdzielni.

Należy tu przypomnieć, że - oprócz prowadzenia wspólnego przedsiębiorstwa - zadaniem spółdzielni socjalnej jest też społeczna i zawodowa integracja członków spółdzielni ze środowiskiem, w którym działa spółdzielnia. Dlatego, dla pełnego sukcesu przedsięwzięcia pod nazwą spółdzielnia socjalna, jej członkowie muszą podjąć starania, by odnaleźć się w swoim otoczeniu i jako pracownicy i jako mieszkańcy. Spółdzielnia socjalna i jej członkowie nie mogą zapomnieć o aktywnym włączaniu się w życie lokalnych środowisk.

Niezwykle ważnym elementem, przesądzającym o powodzeniu przedsięwzięcia pod nazwą spółdzielnia socjalna, jest zintegrowanie członków spółdzielni i budowanie relacji opartych na wzajemnym zaufaniu.

IV. AKTY PRAWNE I ADRESY INTERNETOWE

AKTY PRAWNE

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz.U. nr 94, poz. 651 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (Dz.U. 2003, nr 188, poz. 1848 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. nr 122, poz. 1143 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. nr 99, poz. 1001 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych (Dz.U. nr 123, poz. 776 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U. nr 96, poz. 873 z późn. zm.).

ADRESY INTERNETOWE

- Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych: www.ozrss.pl
- Fundacja Pomocy Wzajemnej „Barka”: www.barka.org.pl
- Portal społecznych przedsiębiorców: www.ekonomiaspoleczna.pl
- Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej: www.mpips.gov.pl
- Ministerstwo Rozwoju Regionalnego: www.mrr.gov.pl
- Departament Pożytku Publicznego Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej: www.pozytek.gov.pl

ZAŁĄCZNIK

- Ustawa o Spółdzielniach Socjalnych

USTAWA

z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych¹⁾

Art. 1.

1. Ustawa określa zasady zakładania, prowadzenia działalności, łączenia oraz likwidacji spółdzielni socjalnej.
2. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie do spółdzielni socjalnej stosuje się przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz.U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848, z 2004 r. Nr 99, poz. 1001 oraz z 2005 r. Nr 122, poz. 1024).

Art. 2.

1. Przedmiotem działalności spółdzielni socjalnej jest prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków.
2. Spółdzielnia socjalna działa na rzecz:
 - 1) społecznej reintegracji jej członków przez co należy rozumieć działania mające na celu odbudowanie i podtrzymanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu,
 - 2) zawodowej reintegracji jej członków przez co należy rozumieć działania mające na celu odbudowanie i podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy - a działania te nie są wykonywane w ramach prowadzonej przez spółdzielnię socjalną działalności gospodarczej.
 3. Spółdzielnia socjalna może prowadzić działalność społeczną i oświatowokulturalną na rzecz swoich członków oraz ich środowiska lokalnego, a także działalność społecznie użyteczną w sferze zadań publicznych określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.²⁾).

Art. 3.

Nazwa spółdzielni zawiera oznaczenie „Spółdzielnia Socjalna”.

Art. 4.

1. Spółdzielnię socjalną mogą założyć:
 - 1) osoby bezrobotne, w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001, z późn. zm.³⁾),
 - 2) osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1-4, 6 i 7 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. Nr 122, poz. 1143, z późn. zm.⁴⁾),
 - 3) osoby niepełnosprawne, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej

1) Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze, ustawę z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, ustawę z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym oraz ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

2) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593, Nr 116, poz. 1203 i Nr 210, poz. 2135 oraz z 2005 r. Nr 155, poz. 1298, Nr 169, poz. 1420, Nr 175, poz. 1462 i Nr 249, poz. 2104.

3) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 oraz z 2005 r. Nr 64, poz. 565, Nr 94, poz. 788, Nr 164, poz. 1366, Nr 175, poz. 1462 i Nr 267, poz. 2257.

4) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 69, poz. 624 i Nr 99, poz. 1001 oraz z 2005 r. Nr 164, poz. 1366 i Nr 175, poz. 1462.

i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776, z późn. zm.⁵⁾) – posiadające pełną zdolność do czynności prawnych.

2. Spółdzielnię socjalną mogą założyć także:

- 1) inne osoby niż wskazane w ust. 1, o ile liczba tych osób nie stanowi więcej niż 50% ogólnej liczby założycieli;
- 2) organizacje pozarządowe w rozumieniu przepisów o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub jednostki samorządu terytorialnego;
- 3) kościelne osoby prawne.

Art. 5.

1. Liczba założycieli spółdzielni socjalnej nie może być mniejsza niż pięć, jeżeli założycielami są osoby fizyczne, i dwa, jeżeli założycielami są osoby prawne.
2. Spółdzielnia socjalna liczy nie mniej niż pięciu i nie więcej niż pięćdziesięciu członków, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. Spółdzielnia socjalna, która powstała w wyniku przekształcenia spółdzielni inwalidów lub spółdzielni niewidomych może liczyć więcej niż pięćdziesięciu członków.
4. Członkostwo w spółdzielni socjalnej mogą nabyć osoby, o których mowa w art. 4 ust. 1, w tym osoby posiadające ograniczoną zdolność do czynności prawnych.
5. Członkostwo w spółdzielni socjalnej mogą nabyć także inne osoby niż wskazane w art. 4 ust. 1 i ust. 2 pkt 1, jeżeli ich praca na rzecz spółdzielni socjalnej wymaga szczególnych kwalifikacji, których nie posiadają pozostali członkowie tej spółdzielni.
6. Liczba osób, o których mowa w ust. 5, nie może być większa niż 50% ogólnej liczby członków spółdzielni socjalnej. Przekroczenie tego limitu, trwające nieprzerwanie przez okres 6 miesięcy, stanowi podstawę do postawienia spółdzielni socjalnej w stan likwidacji.
7. Członkostwo w spółdzielni socjalnej mogą nabyć organizacje pozarządowe w rozumieniu przepisów o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, kościelne osoby prawne lub jednostki samorządu terytorialnego. W takim przypadku art. 182 § 1 ustawy - Prawo spółdzielcze nie stosuje się.

Art. 5a.

1. W przypadku gdy założycielami spółdzielni socjalnej są organizacje pozarządowe, kościelne osoby prawne lub jednostki samorządu terytorialnego, są one zobowiązane do zatrudnienia w spółdzielni co najmniej pięciu osób spośród osób wymienionych w art. 4 ust. 1, w terminie sześciu miesięcy od dnia wpisu spółdzielni socjalnej do Krajowego Rejestru Sądowego.
2. Osoby zatrudnione na zasadach określonych w ust. 1, po 12 miesiącach nieprzerwanego zatrudnienia w spółdzielni socjalnej, mają prawo do uzyskania członkostwa w spółdzielni socjalnej.
3. Z osobą zatrudnioną na zasadach określonych w ust. 1, która następnie założyła lub przystąpiła do innej spółdzielni socjalnej, podjęła działalność gospodarczą lub zatrudnienie u innego pracodawcy, rozwiązuje się spółdzielczą umowę o pracę.

5) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 160, poz. 1082, z 1998 r. Nr 99, poz. 628, Nr 106, poz. 668, Nr 137, poz. 887, Nr 156, poz. 1019 i Nr 162, poz. 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 49, poz. 486, Nr 90, poz. 1001, Nr 95, poz. 1101 i Nr 111, poz. 1280, z 2000 r. Nr 48, poz. 550 i Nr 119, poz. 1249, z 2001 r. Nr 39, poz. 459, Nr 100, poz. 1080, Nr 125, poz. 1368, Nr 129, poz. 1444 i Nr 154, poz. 1792 i 1800, z 2002 r. Nr 169, poz. 1387, Nr 200, poz. 1679 i 1683 i Nr 241, poz. 2074, z 2003 r. Nr 7, poz. 79, Nr 90, poz. 844, Nr 223, poz. 2217 i Nr 228, poz. 2262, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001 i Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 44, poz. 422, Nr 132, poz. 1110, Nr 163, poz. 1362, Nr 164, poz. 1366 i Nr 167, poz. 1398 oraz z 2006 r. Nr 63, poz. 440.

4. W terminie 3 miesięcy od dnia rozwiązania spółdzielczej umowy o pracę na podstawie ust. 3 spółdzielni socjalna ma obowiązek zatrudnić w miejsce pracownika, z którym rozwiązano tę umowę, osobę spośród osób wymienionych w art. 4 ust. 1.
5. Wkład organizacji pozarządowych, kościelnych osób prawnych lub jednostek samorządu terytorialnego może polegać na przeniesieniu lub obciążeniu własności rzeczy lub innych praw, a także na dokonaniu innych świadczeń na rzecz spółdzielni socjalnej, w szczególności na wykonywaniu świadczeń przez wolontariuszy lub pracowników jednostek samorządu terytorialnego, kościelnych osób prawnych lub organizacji pozarządowych.
6. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, spółdzielnia socjalna założona przez jednostki samorządu terytorialnego, kościelne osoby prawne lub organizacje pozarządowe może udzielić poręczenia pożyczek, kredytów lub zabezpieczenia zwrotu otrzymanej refundacji lub środków na podjęcie działalności gospodarczej, założenie lub przystąpienie do spółdzielni socjalnej.

Art. 6.

1. Do wniosku o wpis spółdzielni socjalnej do Krajowego Rejestru Sądowego dołącza się:
 - 1) zaświadczenie powiatowego urzędu pracy potwierdzające posiadanie statusu osoby bezrobotnej; [2] zaświadczenie potwierdzające spełnienie przez osoby zamierzające założyć spółdzielnię socjalną warunków, o których mowa w art. 4 pkt 2, lub]
 - 2) zaświadczenie potwierdzające spełnienie przez osoby zamierzające założyć spółdzielnię socjalną warunków, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2, lub
 - 3) orzeczenie o stopniu niepełnosprawności osoby zamierzającej założyć spółdzielnię socjalną,
- 4) uchwałę organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego, kościelnej osoby prawnej lub organizacji pozarządowej o powołaniu spółdzielni socjalnej, w przypadku gdy organem założycielskim jest organizacja pozarządowa, kościelna osoba prawna lub jednostka samorządu terytorialnego.
2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, wzory zaświadczeń, o których mowa w ust. 1 pkt 2, mając na względzie ich ujednolicenie oraz przydatność dla postępowania przed sądem rejestrowym.
3. Spółdzielnia socjalna nie uiszcza opłaty sądowej od wniosku o wpis tej spółdzielni do Krajowego Rejestru Sądowego, a także od wniosków o zmiany wpisu oraz nie uiszcza opłaty za ogłoszenie tych wpisów w Monitorze Sądowym i Gospodarczym.

Art. 7.

1. W spółdzielni socjalnej wybiera się radę nadzorczą.
2. W spółdzielni socjalnej, w której liczba członków nie przekracza piętnastu, nie wybiera się rady nadzorczej, chyba że statut stanowi inaczej. W takim przypadku kompetencje rady wykonuje walne zgromadzenie.

Art. 8.

1. Statutowa działalność spółdzielni socjalnej w części obejmującej działalność w zakresie społecznej i zawodowej reintegracji oraz działalność, o której mowa w art. 2 ust. 3, nie jest działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 173, poz. 1807, z późn. zm.⁶⁾) i może być prowadzona jako statutowa działalność odpłatna.

6) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 281, poz. 2777, z 2005 r. Nr 33, poz. 289, Nr 94, poz. 788, Nr 143, poz. 1199, Nr 175, poz. 1450, Nr 177, poz. 1468, Nr 178, poz. 1480, Nr 179, poz. 1485, Nr 180, poz. 1494, Nr 183, poz. 1538 oraz z 2006 r. Nr 17, poz. 127.

2. Do statutowej działalności odpłatnej stosuje się odpowiednio przepisy art. 8 oraz art. 9 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Art. 9.

Prowadzenie przez spółdzielnie socjalne statutowej działalności odpłatnej wymaga rachunkowego wyodrębnienia tych form działalności w stopniu umożliwiającym określenie przychodów, kosztów i wyników, z uwzględnieniem przepisów o rachunkowości.

Art. 10.

1. Nadwyżka bilansowa podlega podziałowi na podstawie uchwały walnego zgromadzenia i jest przeznaczana na:
 - 1) zwiększenie funduszu zasobowego – nie mniej niż 40%;
 - 2) cele, o których mowa w art. 2 ust. 2 i 3 – nie mniej niż 40%;
 - 3) fundusz inwestycyjny.
2. Nadwyżka bilansowa nie może podlegać podziałowi pomiędzy członków spółdzielni socjalnej, w szczególności nie może być przeznaczona na zwiększenie funduszu udziałowego, jak również nie może być przeznaczona na oprocentowanie udziałów.

Art. 11.

Spółdzielnia socjalna może tworzyć inne fundusze własne przewidziane w przepisach ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze lub w statucie.

Art. 12.

1. Stosunek pracy między spółdzielnią socjalną a jej członkiem nawiązuje się na podstawie spółdzielczej umowy o pracę oraz w formach określonych w art. 201 ustawy z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze. Przepis art. 185 ustawy wymienionej w zdaniu pierwszym stosuje się odpowiednio.
 - 1a. Spółdzielnia socjalna może zatrudniać pracowników niebędących członkami spółdzielni, z tym że łączna liczba osób, o których mowa w art. 4 ust. 1, nie może być niższa niż 50% w stosunku do ogółu członków spółdzielni i osób zatrudnionych w spółdzielni socjalnej.
 2. Prawo do wynagrodzenia przysługujące członkowi spółdzielni socjalnej nie obejmuje prawa do udziału w nadwyżce bilansowej.
 3. (uchylony).
 - 3a. W stosunku do osób wymienionych w art. 4 ust. 1, zatrudnionych na zasadach, o których mowa w ust. 1, część wynagrodzenia odpowiadająca składce należnej od zatrudnionego na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe oraz część kosztów osobowych pracodawcy odpowiadająca składce na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe za zatrudnionego, na podstawie umowy zawartej między starostą właściwym dla siedziby spółdzielni a spółdzielnią może podlegać finansowaniu ze środków Funduszu Pracy w pełnej wysokości przez okres 24 miesięcy od dnia zatrudnienia oraz w połowie wysokości przez kolejne 12 miesięcy, do wysokości odpowiadającej miesięcznie wysokości składki, której podstawą wymiaru jest kwota minimalnego wynagrodzenia.
 - 3b. Zwrotu opłaconych składek, o których mowa w ust. 3a, dokonuje starosta, w okresach kwartalnych na podstawie udokumentowanego wniosku spółdzielni, w terminie 30 dni od dnia jego złożenia.
 - 3c. Na podstawie udokumentowanego wniosku spółdzielni starosta może przekazać co miesiąc zaliczkę na opłacanie składek, o których mowa w ust. 3a.

3d. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, wzór wniosku, o którym mowa w ust. 3b, oraz tryb dokonywania zwrotu opłaconych składek, uwzględniający rodzaj niezbędnej dokumentacji, jaką należy dołączyć do wniosku oraz konieczność zapewnienia zgodności udzielania wsparcia z warunkami dopuszczalności pomocy de minimis.

Art. 13.

1. Osoby skazane na karę ograniczenia wolności mogą wykonywać pracę w spółdzielni socjalnej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.⁷⁾).
2. Osoby, o których mowa w ust. 1, nie mogą być członkami spółdzielni socjalnej.

Art. 14.

Wolontariusze mogą wykonywać świadczenia na rzecz spółdzielni socjalnej odpowiadające świadczeniu pracy, na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Art. 15.

1. Działalność spółdzielni socjalnej może zostać wsparta ze środków budżetu państwa lub środków budżetu jednostki samorządu terytorialnego, w szczególności poprzez:
 - 1) dotacje;
 - 2) pożyczki;
 - 3) poręczenia, o których mowa w art. 5a ust. 6;
 - 4) usługi lub doradztwo w zakresie finansowym, księgowym, ekonomicznym, prawnym i marketingowym;
 - 5) zrefundowanie kosztów lustracji.
2. Wsparcie, o którym mowa w ust. 1, udzielane jest, w drodze uchwały, przez właściwe organy jednostek samorządu terytorialnego lub w ramach programu ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego określonego w przepisach o pomocy społecznej, na cele związane z rozwojem spółdzielni socjalnych.
3. Wsparcie, o którym mowa w ust. 1, oraz wsparcie, o którym mowa w art. 5a ust. 5 i 6, w art. 6 ust. 3 i art. 12 ust. 3a, jest udzielane jako pomoc de minimis zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis (Dz. Urz. WE L 379/5 z 28.12.2006).
4. Zaświadczenie o udzieleniu wsparcia, o którym mowa w ust. 1, wydaje się na zasadach określonych w ustawie z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404 oraz z 2008 r. Nr 93, poz. 585).
5. Zaświadczenie o udzieleniu wsparcia wydają:
 - 1) sąd rejonowy właściwy ze względu na miejsce dokonania wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego - w przypadku, o którym mowa w art. 6 ust. 3;
 - 2) starosta - w przypadku, o którym mowa w art. 12 ust. 3a;

⁷⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 160, poz. 1083, z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 60, poz. 701, Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1318, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, Nr 111, poz. 1194 i Nr 151, poz. 1686, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 121, poz. 1033 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 142, poz. 1380 i Nr 179, poz. 1750, z 2004 r. Nr 93, poz. 889 i 891, Nr 210, poz. 2135, Nr 240, poz. 2405, Nr 243, poz. 2426 i Nr 273, poz. 2703 oraz z 2005 r. Nr 163, poz. 1363 i Nr 178, poz. 1479.

- 3) organ jednostki samorządu terytorialnego właściwej ze względu na miejsce udzielenia pomocy - w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 4 i 5 oraz w art. 5a ust. 5 i 6;
 - 4) minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego lub działające na jego zlecenie podmioty - w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 5.
6. Wsparcie w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 4, przeznaczone na realizację zadań, o których mowa w art. 8, nie stanowi pomocy publicznej, z tym że kwota wsparcia nie może przekroczyć kwoty stanowiącej równowartość kosztów działania spółdzielni socjalnej, pomniejszonej o przychód uzyskany z działalności gospodarczej.
 7. Wsparcie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 4, może być współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Art. 16.

Spółdzielnia socjalna może łączyć się wyłącznie z inną spółdzielnią socjalną.

Art. 17.

1. Spółdzielnia socjalna może podzielić się na podstawie uchwały walnego zgromadzenia, podjętej większością 2/3 głosów.
2. W wyniku podziału mogą być utworzone wyłącznie spółdzielnie socjalne.

Art. 18.

Spółdzielnia socjalna przechodzi w stan likwidacji w przypadkach określonych w art. 113 § 1 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze, a ponadto w przypadku:

- 1) zaprzestania używania w nazwie oznaczenia „Spółdzielnia Socjalna”;
- 2) zmniejszenia się liczby członków poniżej pięciu w przypadku osób fizycznych i dwóch w przypadku osób prawnych lub zwiększenia powyżej pięćdziesięciu, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 3;
- 3) przekroczenia limitu, o którym mowa w art. 5 ust. 6;
- 4) naruszenia zasad podziału nadwyżki bilansowej określonych w art. 10;
- 5) niespełnienia warunku określonego w art. 5a ust. 1.

Art. 19.

1. W przypadku likwidacji spółdzielni socjalnej, której powstanie zostało sfinansowane ze środków publicznych, środki pozostające po spłaceniu zobowiązań, złożeniu do depozytu stosownych sum zabezpieczających należności sporne lub niewymagalne i po wydzieleniu kwot przeznaczonych na wypłatę udziałów, dzieli się między jej członków, jednak nie więcej niż 20% środków, w pozostałej części przekazuje się na Fundusz Pracy.
2. W przypadku likwidacji spółdzielni socjalnej, która nie korzystała ze środków Funduszu Pracy, środki określone w ust. 1, dzieli się w całości pomiędzy jej członków.
3. W przypadku likwidacji spółdzielni socjalnej walne zgromadzenie może podjąć uchwałę o przekazaniu środków określonych w ust. 1 na rzecz organizacji pozarządowych, realizujących zadania określone ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, właściwego związku rewizyjnego spółdzielni socjalnych, lub innych spółdzielni socjalnych.

Art. 20.

Rada Ministrów przedstawi Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej w terminie do dnia 30 czerwca 2008 r. sprawozdanie z działania ustawy za okres od dnia jej wejścia w życie do dnia 31 grudnia 2007 r.

Art. 21.

W ustawie z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848, z 2004 r. Nr 99, poz. 1001 oraz z 2005 r. Nr 122, poz. 1024) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 6 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Liczba założycieli spółdzielni nie może być mniejsza od dziesięciu, jeżeli założycielami są osoby fizyczne, i trzech, jeżeli założycielami są osoby prawne. W spółdzielniach produkcji rolnej liczba założycieli – osób fizycznych nie może być mniejsza od pięciu.”;

2) w art. 15 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Spółdzielnia liczy co najmniej dziesięciu członków, a spółdzielnia produkcji rolnej co najmniej pięciu członków, o ile statut nie wymaga liczby większej.”;

3) w części I „Spółdzielnie”:

a) nazwa tytułu II otrzymuje brzmienie:

„Przepisy szczególne dla spółdzielni produkcji rolnej, spółdzielni kółek rolniczych i spółdzielni pracy”;

b) w tytule II uchyla się dział V.

Art. 22.

W ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2000 r. Nr 54, poz. 654, z późn. zm.⁸⁾) w art. 17 ust. 1 w pkt 42 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 43 w brzmieniu:

„43) dochody spółdzielni socjalnej wydatkowane w roku podatkowym na cele, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. Nr 94, poz. 651) na zasadach określonych w tej ustawie, w części nie zaliczonej do kosztów uzyskania przychodów.”.

Art. 23.

W ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. Nr 123, poz. 776, z późn. zm.⁹⁾) w art. 28 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Spółdzielnia socjalna, powstała w wyniku przekształcenia spółdzielni inwalidów lub spółdzielni

8) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 54, poz. 654, Nr 60, poz. 700 i 703, Nr 86, poz. 958, Nr 103, poz. 1100, Nr 117, poz. 1228, Nr 122, poz. 1315 i 1324, z 2001 r. Nr 106, poz. 1150, Nr 110, poz. 1190, Nr 125, poz. 1363, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 74, poz. 676, Nr 93, poz. 820, Nr 141, poz. 1179, Nr 169, poz. 1384, Nr 199, poz. 1672, Nr 200, poz. 1684, Nr 230, poz. 1922, 2003 r. Nr 7, poz. 79, Nr 45, poz. 391, Nr 96, poz. 874, Nr 137, poz. 1302, Nr 180, poz. 1759, Nr 202, poz. 1957, Nr 217, poz. 2124, Nr 223, poz. 2218, z 2004 r. Nr 6, poz. 39, Nr 29, poz. 257, Nr 54, poz. 535, Nr 93, poz. 894, Nr 116, poz. 1203, Nr 121, poz. 1262, Nr 123, poz. 1291, Nr 146, poz. 1546, Nr 171, poz. 1800, Nr 210, poz. 2135, Nr 254, poz. 2533, z 2005 r. Nr 25, poz. 202, Nr 57, poz. 491, Nr 78, poz. 684, Nr 143, poz. 1199, Nr 155, poz. 1298, Nr 169, poz. 1419 i 1420, Nr 179, poz. 1484, Nr 180, poz. 1495 i Nr 183, poz. 1538.

9) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 160, poz. 1082, z 1998 r. Nr 99, poz. 628, Nr 106, poz. 668, Nr 137, poz. 887, Nr 156, poz. 1019, Nr 162, poz. 1118 i poz. 1126, z 1999 r. Nr 49, poz. 486, Nr 90, poz. 1001, Nr 95, poz. 1101, Nr 111, poz. 1280, z 2000 r. Nr 48, poz. 550, Nr 119, poz. 1249, z 2001 r. Nr 39, poz. 459, Nr 100, poz. 1080, Nr 125, poz. 1368, Nr 129, poz. 1444, Nr 154, poz. 1792 i 1800, z 2002 r. Nr 169, poz. 1387, Nr 200, poz. 1679 i 1683, Nr 241, poz. 2074, z 2003 r. Nr 7, poz. 79, Nr 90, poz. 844, Nr 223, poz. 2217, Nr 228, poz. 2262, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001, Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 44, poz. 422, Nr 132, poz. 1110, Nr 163, poz. 1362, Nr 164, poz. 1366, Nr 167, poz. 1398 oraz z 2006 r. Nr 63, poz. 440.

niewidomych mającej status pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej, uzyskuje status pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej, jeżeli wystąpi z wnioskiem o nadanie takiego statusu w terminie 3 miesięcy od daty wpisu tej spółdzielni do Krajowego Rejestru Sądowego.”.

Art. 24.

W ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.¹⁰⁾) w art. 11 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W otwartym konkursie ofert, o którym mowa w ust. 2, uczestniczą organizacje pozarządowe, podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, spółdzielnie socjalne oraz jednostki organizacyjne podległe organom administracji publicznej lub przez nie nadzorowane.”.

Art. 25.

W ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. Nr 122, poz. 1143, z późn. zm.¹¹⁾) w art. 16 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) uczestnicy mogą podjąć wspólną działalność gospodarczą w formie spółdzielni socjalnej na zasadach określonych w przepisach o spółdzielniach socjalnych.”.

Art. 26.

W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001, z późn. zm.¹²⁾) w art. 106 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Przychodami Funduszu Pracy są również opłaty, wpłaty, kary pieniężne i grzywny, o których mowa w art. 115 i art. 119-124, kary pieniężne nakładane na podstawie przepisów o pomocy społecznej, a także środki pieniężne, przekazywane do Funduszu Pracy na podstawie art. 19 ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. Nr 94, poz. 651).”.

Art. 27.

1. Spółdzielnie istniejące w dniu wejścia w życie ustawy i działające na podstawie przepisów części I tytułu II działu V ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze dokonują zmian swoich statutów stosownie do wymagań niniejszej ustawy i w trybie przewidzianym w tej ustawie. Zgłoszenia do rejestru tych zmian spółdzielnie dokonują najpóźniej w ciągu 9 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.
2. Do czasu zarejestrowania zmian statutów postanowienia dotychczasowych statutów pozostają w mocy.
3. Spółdzielnie, o których mowa w ust. 1, nie uiszczają opłat sądowych od wniosku o wpis zmian swoich statutów do Krajowego Rejestru Sądowego oraz nie uiszczają opłaty za ogłoszenie tego wpisu w Monitorze Sądowym i Gospodarczym.

10) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593, Nr 116, poz. 1203 i Nr 210, poz. 2135 oraz z 2005 r. Nr 155, poz. 1298, Nr 169, poz. 1420, Nr 175, poz. 1462 i Nr 249, poz. 2104.

11) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 69, poz. 624 i Nr 99, poz. 1001 oraz z 2005 r. Nr 164, poz. 1366, Nr 175, poz. 1462, Nr 167, poz. 2257 i Nr 175, poz. 1462.

12) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 oraz z 2005 r. Nr 64, poz. 565, Nr 94, poz. 788, Nr 164, poz. 1366, Nr 175, poz. 1462 i Nr 267, poz. 2257.

Art. 28.

Przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 203a § 7 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze, zachowują moc do dnia wejścia w życie rozporządzenia, o którym mowa w art. 6 ust. 2 niniejszej ustawy, nie dłużej jednak niż 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 29.

1. Spółdzielnia inwalidów lub spółdzielnia niewidomych, która w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy posiadała osobowość prawną, może przekształcić się w spółdzielnię socjalną na podstawie uchwały walnego zgromadzenia o:
 - 1) przekształceniu w spółdzielnię socjalną lub
 - 2) wyodrębnieniu części spółdzielni i przekształceniu tej części w spółdzielnię socjalną.
2. Do przekształcenia, o którym mowa:
 - 1) w ust. 1 pkt 1, stosuje się odpowiednio przepisy o łączeniu się spółdzielni;
 - 2) w ust. 1 pkt 2, stosuje się odpowiednio przepisy o podziale spółdzielni.
3. Spółdzielni socjalnej powstałej w wyniku przekształcenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, przysługują wszystkie prawa i obowiązki, które przysługiwały przekształcanej spółdzielni inwalidów lub spółdzielni niewidomych.
4. Spółdzielni socjalnej powstałej w wyniku przekształcenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, przysługują wszystkie składniki majątkowe oraz prawa i obowiązki wynikające z planu podziału spółdzielni inwalidów lub spółdzielni niewidomych, o którym mowa w art. 111 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze.

Art. 30.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

BARKA

REGIONALNE CENTRUM
EKONOMII SPOŁECZNEJ

Fundacja Pomocy Wzajemnej „Barka”, ul. Św. Wincentego 6, 61-003 Poznań
tel.: +48 61 66 82 300, fax: +48 61 66 82 416, barka@barka.org.pl, www.barka.org.pl